

Revisionsrapport

Uppföljande granskning av investeringsprojekt inkl lokalförslörjningsprocess

Botkyrka kommun

Oktober 2015
Jan Nilsson
Cert. kommunal revisor

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2.	Inledning	6
2.1.	Bakgrund	6
2.2.	Revisionsfrågor och avgränsning	6
2.3.	Metod och redovisning	7
3.	Tidigare granskning och organisationsförändring	8
3.1.	Tidigare granskningar	8
3.2.	Organisationsförändring	9
4.	Granskningsresultat	11
4.1.	Fastställd handlingsplan	11
4.2.	Lokalförsörjningsprocess	12
4.3.	Delegation.....	14
4.4.	Uppföljning av drift- och investeringsbudget	16
4.5.	Slutredovisning av investeringsprojekt.....	20
4.6.	Fallstudie av Nyängsgården	24
5	Avslutande kommentarer	27
Bil 1: Uppföljning av handlingsplanen		30
Bil 2: Ansvarsutövande kring lokalförsörjningsprocess		33
Bil 3: Ansvarsutövande kring delegationsordning		35
Bil 4: Korta investeringsprojekt inom fastighetsområdet 2013 - 2015 ...		37
Bil 5: Långa investeringsprojekt inom fastighetsområdet 2013 - 2015...		39
Bil 6: Korta investeringsprojekt inom va-området 2013 - 2015.....		41
Bil 7: Ansvarsutövande kring slutredovisning av investeringsprojekt...		43
Bil 8: Slutredovisning av Nyängsgården.....		45
Bil 9: Nyängsgården – budget/prognoser kontra utfall samt kommentarer.....		47
Bil 10: Praktisk hantering av olika typer av investeringsprojekt		50

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

Kommunstyrelsen kommer 2015-11-02 att fastställa en ny lokalförsörjningsprocess, som i huvudsak bedöms ändamålsenlig och som stegvis ska implementeras i kommunen. En ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess bedöms vidare vara en grundförutsättning för en väl fungerande styrning och uppföljning inom granskat område, dvs god ekonomisk hushållning. Det är dock otillfredsställande att det tog 4,5 år, från det att revisorerna först påtalade behovet av att se över processen till kommunstyrelsen, tills dess att en ny lokalförsörjningsprocess fastställdes av styrelsen. Under perioden vidtog dock kommunstyrelsen vissa åtgärder, t ex införandet av ett nytt internhyressystem och en extern översyn av koncernens fastighetsförvaltning.

Att kommunen under en längre tid har saknat en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess bedöms även menligt ha påverkat tekniska nämndens styrning, uppföljning och kontroll inom delar av det granskade området, t ex när det gäller större fastighetsinvesteringar.

Vi bedömer att handlingsplanen, med anledning av tidigare granskning, har följts upp av tekniska nämnden på ett ändamålsenligt sätt och med beslutad frekvens t o m 2014. Hittills under 2015 har handlingsplanen inte följts upp, vilket är otillfredsställande i och med att flera punkter i planen ännu inte är genomförda eller endast delvis genomförda, såsom bland annat införande av utarbetad projektuppföljningsmodell och avveckling av korta investeringsprojekt.

Tekniska nämnden har fastställt en ny delegationsordning, som bedöms vara ändamålsenlig. En genomarbetad och förankrad delegationsordning bedöms även vara en viktig förutsättning för en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av granskad verksamhet. Det är dock anmärkningsvärt att det tog fyra år, från det att revisorerna först påtalade behovet av att se över delegationsordningen, till dess att en ny delegationsordning fastställdes av nämnden. Vi bedömer vidare att det är otillfredsställande att det tog över ett år, från det att den nya delegationsordningen fastställdes av nämnden, tills dess att anmälan av fattade delegationsbeslut började ske.

Vi kan konstatera att ingen fullständig anmälan ännu sker till tekniska nämnden av fattade delegationsbeslut, inom granskat område. Detta eftersom exempelvis inga delegationsbeslut kring upphandling har anmälts från lokalförsörjning och fastighet för första halvåret 2015.

Vi bedömer att tekniska nämndens ansvarsutövande hittills under 2015 inte har varit tillfredsställande. Detta eftersom nämnden endast passivt godkänt de ekonomiska rapporterna från förvaltningen utan att vidta några åtgärder med anledning av prognostiserat underskott på driftbudgeten, som till stor del består av genomförda åtgärder inom lokalförsörjning och fastighet som vare sig är budgeterade eller beslutade. Enligt reglementet för budgetansvar och attester, som fastställts av

kommunfullmäktige, är nämnden skyldig att snarast vidta de åtgärder som krävs för att undvika att budgeten överskrids. Vidare har tekniska nämnden inte följt kommunstyrelsens uppmaning att i samband med delårsrapport per augusti redogöra för vidtagna och planerade åtgärder för att minimera underskottet 2015. Vi kan dock konstatera att tekniska nämnden i samband med behandling av delårsrapport per augusti gjorde en kraftfull markering i protokollet kring att man i fortsättningen förväntar sig respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom fastställda ramar.

Vår bedömning är vidare att tekniska nämndens uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet inte har skett med tillräcklig frekvens under 2015. Hittillsvarande frekvens är inte heller förenligt med nämndens tidigare ställningstagande kring löpande uppföljning på varje sammanträde. Den första uppföljningen av dessa investeringsprojekt behandlades av nämnden så sent som i juni 2015. Vid nämndens behandling av delårsrapport per april 2015 saknades vidare en uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet. En kompletterande redovisning lämnas först på nästkommande sammanträde, vilket är otillfredsställande. Detta är inte heller förenligt med de anvisningar inom området som lämnats av kommunledningsförvaltningen.

Vi kan även konstatera att tekniska nämnden inte följer reglementet kring budgetansvar och attester, när det gäller att även lämna en redogörelse för konsekvenser för den årliga driften av färdigställt investeringsprojekt vid prognostiserat budgetöverskridanden. Detta är en viktig fråga ur verksamhetsdrivande förvaltningsperspektiv.

Slutredovisningar av investeringsprojekt sker ännu inte i enlighet med de krav som ställs i det av kommunfullmäktige fastställda redovisningsreglementet. Exempelvis blir investeringsprojekt över gällande beloppsgränser inom va-området inte alls slutredovisade, vilket är oacceptabelt inte minst pga deras ekonomiska omfattning. Budget inkl ombudgeteringar för dessa projekt uppgår 2015 till 208,5 mnkr och utfallet t o m 2014 är 95,9 mnkr. Vidare kan vi konstaterat att det finns exempel på slutredovisningspliktiga projekt inom lokalförsörjning och fastighet som tagits bort, från nämndens investeringsredovisning, trots att de inte slutredovisats, vilket är oacceptabelt.

Att tekniska nämnden ännu inte förmått åtgärda bristerna kring slutredovisning av investeringsprojekt, trots påpekanden från revisorerna under fem års tid, bedöms vara anmärkningsvärt. Vidare kan vi konstatera att uppgifterna om antalet slutredovisade investeringsprojekt, i tekniska nämndens årsredovisning för 2013 och 2014, är felaktiga. Att inte ens dessa basala grunduppgifter är riktiga, bedöms även detta vara anmärkningsvärt.

Vi kan även konstatera att kommunstyrelsens uppdrag i februari 2015 till kommunledningsförvaltningen, att tillsammans med tekniska förvaltningen se över beloppsgränser för slutredovisning av investeringsprojekt, ännu inte återrapporterats. Detta trots att uppdraget, enligt beslutet, skulle ha återrapporterats till kommunstyrelsen senast i juni 2015.

Vi bedömer att granskad slutredovisning av investeringsprojektet Nyängsgården är bristfällig, vilket främst beror på ofullständiga underlag i projektets tidiga skeendet. Lite tillspetsat kan man konstatera att en slutredovisning av ett projekt aldrig blir bättre än projektets förkalkyl. Granskningen visar tydligt på de brister som funnits i styrning, uppföljning, budgetering och redovisning av projektet, vilket även återspeglas och delvis kommenteras i granskade slutredovisningsdokument som tekniska nämnden behandlade 2015-03-16.

Trots en omfattande granskningsinsats har vi inte kunnat få någon fullständig klarhet i de totala investeringsutgifterna för Nyängsgården och vad dessa i så fall ska relateras till för faktisk budget. Detta är i sig otillfredsställande och beror på att förutom ett långt huvudprojekt, där huvuddelen av investeringsutgifterna bokförts, så har även ett antal korta projekt belastats med investeringsutgifter under delar av projekttiden. Vidare kan vi konstatera att etapp 2 av projektet endast till begränsad del har haft en politiskt fastställd budget, och den har bestått av ombudgetering av överskott på ett helt annat projekt, vilket ur styrnings- och uppföljningssynpunkt är oacceptabelt.

Det sammantagna granskningsresultatet visar med önskvärd tydlighet att tekniska nämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder inom ett antal områden, för att därigenom säkerställa ett tillfredsställande ansvarsutövande framleds. Vissa av de konstaterade bristerna är relaterade till inkörningsproblem kring ny teknisk förvaltning under 2015, medan andra brister är sådana som kommunens revisorer påtalat vid olika tillfällen under ett flertal år utan att dessa ännu åtgärdats på ett tillfredsställande sätt.

Tekniska nämnden har i anslutning till behandlingen av delårsrapport per augusti 2015 lämnat ett tydligt uttalande, som innebär att nämnden i fortsättningen förväntar sig respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom de ramar som antagen delegationsordning medger. Att en nämnd känner sig tvingad att lämna ett sådant uttalande i ett offentligt protokoll är mycket ovanligt. Detta ändrar dock inte på det faktum att det är nämnden och dess ledamöter som omfattas av revisionsansvar, inte tjänstemännen.

Ur ett kommunstyrelseperspektiv är det viktigt att fånga upp de strategiska aspekterna inom granskat område, såsom ett mycket omfattande investeringsbehov framledes kopplat till nuvarande och historiska brister kring styrning och uppföljning av investeringsprojekt, främst inom fastighetsområdet.

Mot ovanstående bakgrund ser vi positivt på att kommunstyrelsen, vid behandling av flerårsplanen 2016-2019, gett kommunledningsförvaltningen i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar närmare analysera investeringsbudgeten med inriktningen att kvalitetssäkra investeringsbeloppen, säkerställa när i tiden investeringarna är möjliga att genomföra samt att tydliggöra vilka konsekvenser investeringarna ger på de årliga driftkostnaderna i kommunens olika verksamheter. Uppdraget ske genomföras så att resultatet av analysen ska kunna inarbetas redan i kommunens samlade och kommunövergripande ettårsplan för 2016.

Utifrån granskningsresultatet bedömer vi att lämnat uppdrag från kommunstyrelsen till kommunledningsförvaltningen inte är tillräckligt, utifrån att det endast omfattar kvalitetssäkring av investeringsbudgeten. I nästa steg bedöms det vara nödvändigt att även kvalitetssäkra investeringsredovisningen inkl uppföljnings- och slutredovisningsrutiner.

Utifrån granskningsresultatet lämnas följande rekommendationer:

1. Utvärdera den nya organisationen med teknisk förvaltning, efter exempelvis två år, för att säkerställa att intentionerna bakom omorganisationen har uppfyllts.
2. Följ upp handlingsplanen och säkerställ att samtliga punkter i planen blir åtgärdade på ett tillfredställande sätt, inom ramen för pågående utvecklingsarbete inom tekniska förvaltningen. Tidigare av tekniska nämnden beslutad uppföljningsfrekvens, dvs i samband med delårsrapporterna, bedöms även fortsättningsvis vara rimlig.
3. Genomför en uppföljning av kommunstyrelsens beslutade lokalförsörjningsprocess, exempelvis efter ett eller två år, för att säkerställa följsamheten till processen samt att den uppnått sina syften.
4. Tillse att rutinerna kring delegation ytterligare kvalitetssäkras samt att anmälan av fattade delegationsbeslut framledes är en stående punkt på tekniska nämndens sammanträden.
5. Vidta snarast åtgärder för att säkerställa ett tillfredställande ansvarsutövande inom tekniska nämnden, när det gäller hantering av prognostiserade underskott, uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet samt följsamhet till aktuella reglementen samt kommunstyrelsens anvisningar.
6. Säkerställ att rutiner snarast införs för slutredovisning av investeringsprojekt inom tekniska nämndens samlade verksamhetsområde, vilket även är en punkt i fastställd handlingsplan utifrån revisorernas tidigare granskning inom området. I detta sammanhang behöver kvalitetsaspekterna på slutredovisningarna lyftas upp, så att de framledes blir en del av en lärande process.
7. Tillse att det av oss identifierade investeringsprojektet, som omfattas av redovisningsreglementets krav på separat slutredovisning, men som rensats bort från tekniska nämndens investeringsredovisning under 2014, i efterhand förs upp till nämnden för separat slutredovisning. Detta projekt är 3846 Diverse ombyggnader av lokaler.
8. Kvalitetssäkra att lämnade uppgifter i tekniska nämndens årsredovisning kring slutredovisade investeringsprojekt framledes är riktiga.

9. Säkerställ att slutredovisade investeringsprojekt anges i kommunens samlade årsredovisning för 2015, alternativt att redovisningsreglementet ändras i denna del.
10. Tillsä till kommunstyrelsens uppdrag till kommunledningsförvaltningen, kring översyn av beloppsgräns för slutredovisning av investeringsprojekt, blir återrapporterat inom rimlig tid.
11. Säkerställ i ett första skede att en rimlig klassificering sker mellan långa och korta investeringsprojekt, vilket främst gäller inom va-området där samtliga projekt i dagsläget hanteras som korta oavsett ekonomisk omfattning och projektinnehåll. Det är exempelvis obegripligt hur man kan klassificera investeringsprojektet dagvattenhantering i norra Botkyrka, med en budget 2015 inkl ombudgeteringar på 70,7 mnkr och med uppstart 2011, som ett kort projekt. Omklassificering av projektet kommer dock att ske inför 2016.
12. Avveckla i nästa skede helt de korta projekten inkl den budget- och redovisningsmodell som dessa bygger på.
13. Kvalitetssäkra investeringsredovisningen inkl uppföljnings- och slutredovisningsrutiner utifrån ett kommunövergripande och strategiskt perspektiv. Detta mot bakgrund av att den sammanlagda budgeten 2015 för korta projekt fortfarande uppgår till väsentliga belopp och att styrning, uppföljning och kontroll av dessa projekt bedöms vara otillräcklig. Vidare kan konstateras att olika regler tillämpas mellan de olika typerna av projekt när det gäller tidpunkt för avskrivning, hantering av internränta och aktivering av intern tid för projektledning, vilket ur redovisningssynpunkt är otillfredsställande och även inneburit svårigheter vid övergång till ny normgivning i form av komponentavskrivning. I detta sammanhang är det även viktigt att utveckla och förtydliga de interna anvisningarna i kommunen kring vad som är driftkostnader och investeringsutgifter.

Avslutningsvis vill på påtala vikten av att kvarstående brister inom tekniska nämndens ansvarsområde hanteras inom ramen för det pågående och ambitiösa utvecklingsarbetet inom tekniska förvaltningen samt att detta sker i dialog med kommunstyrelseförvaltningen, så att det inte blir parallella och osynkroniserade processer.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

En risk- och väsentlighetsanalys har genomförts utifrån kommunens totala utgifts- och inkomstslagsredovisning och en inventering av rutinerna. Resultatet visade bland annat på behovet av att genomföra en uppföljande granskning av investeringsprojekt inkl lokalförsörjningsprocess.

Lokalförsörjningen är en strategiskt viktig process i kommunen, som även har bäring på god ekonomisk hushållning. Kommunen har fastställda regler för denna från 2008 avseende större ny-, om- och tillbyggnader samt förhyrningar. Tekniska nämnden har 2015-06-08 behandlat ett remissförslag till lokalförsörjningsprocess och förelagit kommunstyrelsen att anta denna. Vid vår löpande granskning var den nya lokalförsörjningsprocessen ännu inte formellt beslutad av kommunstyrelsen, vilket kommer att ske 2015-11-02.

Vidare kan vi konstatera att en teknisk förvaltning har tillskapats fr o m 2015, där bland annat lokalförsörjnings- och fastighetsfrågorna numera ingår.

I samband med tidigare granskning av investeringsprojekten Tumba gymnasium, Tumbascenen och Kulturskolan konstaterades bristande följsamhet till fastställt regelverk, vilket bland annat resulterade i ett ökat upplåningsbehov och en högre internhyra för berörda verksamheter.

Allvarliga brister har även uppmärksammats vid andra granskningar av investeringsprojekt, senast i en revisionsrapport 2013 avseende Rikstens skola, Rikstenshallen och Tumba idrottshus, som lämnades för besvarande till både tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Med anledning av den senaste granskningen inom området har tekniska nämnden fastställt en handlingsplan för att komma till rätta med påtalade brister. Kommunstyrelsen har vidare lämnat ett antal uppdrag med anledning av genomförd granskning, bland annat kring tidplan för fastställandet av en ny lokalförsörjningsprocess. Uppföljande granskning av investeringsprojekt skedde även inom ramen för 2014 års revisionsplan.

2.2. Revisionsfrågor och avgränsning

Revisionsfrågor

- Är tekniska nämndens styrning och uppföljning av ekonomin, inkl investeringsprojekt, tillräcklig samt har fastställd handlingsplan genomförts?
- Har kommunstyrelsen säkerställt en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess?

¹ Ett antal av de av oss konstaterade bristerna har även lyfts upp i den utredning som EY genomfört kring misstänkta oegentligheter inom fastighetsenheten, vilka även polisanmälts. Utredningsrapporten presenterades i januari 2014.

Kontrollmål

- Fastställd handlingsplan
- Lokalförsörjningsprocess
- Delegation
- Uppföljning av drift- och investeringsbudget
- Slutredovisning av investeringsprojekt
- Fallstudie av Nyängsgården

Revisionskriterierna utgår från interna styrande och stödjande dokument, såsom reglementen², delegationsordning samt lämnade uppdrag inom granskningsområdet.

Granskningen avgränsas till en uppföljning av tidigare genomförda granskningar inom området. Vidare sker en fallstudie kring slutredovisning av Nyängsgården, inkl fördelning av nedlagda investeringsutgifter på objektet. Uppföljning sker även av tidigare granskade investeringsprojekt, avseende om de är slutredovisade eller inte.

Granskningsobjekt är främst tekniska nämnden, men även kommunstyrelsen berörs utifrån sitt övergripande ansvar för lokalförsörjnings- och investeringsprocessen.

2.3. Metod och redovisning

Granskningsmetod är dokumentstudier kompletterat med intervjuer. Vidare genomförs en registeranalys kring nedlagda investeringsutgifter under projekttiden på objektet Nyängsgården samt eventuellt andra objekt som identifieras som ”*intressanta*” under granskningens gång.

Granskningsresultatet redovisas i ett kommentaravsnitt i anslutning till varje kontrollmål. Vidare finns ett allmänt avsnitt om tidigare granskning och organisationsförändring samt ett avsnitt med avslutande kommentarer. I rapportens första avsnitt redovisas vår sammanfattande bedömning och rekommendationer.

² Nämndreglemente, reglemente för budgetansvar och attest samt redovisningsreglemente.

3. Tidigare granskning och organisationsförändring

3.1. Tidigare granskningar

Inom ramen för 2013 års revisionsplan utarbetades en revisionsrapport över granskning av investeringsprojekt, som överlämnades för yttrande till tekniska nämnden och kommunstyrelsen, med en revisionskrivelse daterad 2013-06-03.

Den sammanfattande bedömningen i revisionsrapporten var att tekniska nämnden inte säkerställt en ändamålsenlig styrning, uppföljning och slutredovisning av investeringsprojekt under granskad period. Även om det lyftes fram i rapporten det pågående utvecklingsarbetet inom fastighetsenheten och att uppföljningen hade förbättrats under 2013, redovisades ett antal allvarliga brister samt rekommendationer för att åtgärda dessa.

Tekniska nämnden yttrade sig över revisionsrapporten 2013-11-11. Yttrandet bestod av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse innehållande en handlingsplan, med ett antal åtgärder för att komma till rätta med de redovisade bristerna, som närmare behandlas i delavsnitt 4.1.

Flera av de identifierade bristerna och rekommendationerna i rapporten berörde även kommunstyrelsen, bland annat behovet av att fastställa en reviderad lokalförsörjningsprocess i kommunen. Kommunstyrelsen yttrade sig över revisionsrapporten 2014-01-07, utifrån ett tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen. Med utgångspunkt från detta utlåtande beslutade kommunstyrelsen att lämna vissa uppdrag till kommunledningsförvaltningen och tekniska nämnden.

Inom ramen för 2014 års revisionsplan utarbetades en revisionsrapport över uppföljande granskning av investeringsprojekt, som överlämnades för yttrande till tekniska nämnden och kommunstyrelsen, med en revisionskrivelse daterad 2014-10-07.

Den sammanfattande bedömningen i revisionsrapporten var att tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning hade utvecklats sedan förra granskningen, men bedömdes ännu inte i alla delar vara tillräcklig. Detta bl a eftersom ändamålsenliga rutiner för slutredovisning av investeringsprojekt inom nämndens samlade ansvarsområde fortfarande saknades samt att arbetet med processbeskrivning av kalkylering och uppföljning av investeringsprojekt ännu inte var slutfört. Vidare gjordes den sammanfattande bedömningen i rapporten att kommunstyrelsen, via sitt samordnings- och uppföljningsansvar, vidtagit tillräckliga åtgärder inom granskat område, men inte i alla delar hade följt upp verkställigheten av dessa.

Tekniska nämnden yttrade sig över revisionsrapporten 2014-12-08. Yttrandet består av samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse innehållande en beskrivning av statusen på den tidigare fastställda handlingsplanen inom området. Detta utifrån vad som åtgärdats och vad som kvarstod att åtgärda.

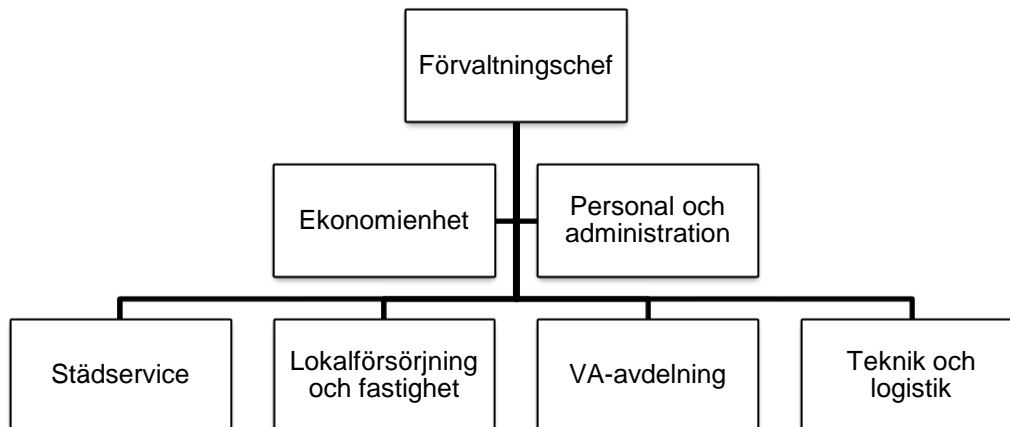
Kommunstyrelsen yttrade sig över revisionsrapporten 2015-02-02, utifrån ett tjänsteutlåtande från kommunledningsförvaltningen. Med utgångspunkt från detta utlåtande beslutade styrelsen att lämna uppdrag till kommunledningsförvaltningen att, tillsammans med tekniska förvaltningen, se över beloppsgränsen för slutredovisning av investeringsprojekt.

3.2. Organisationsförändring

Kommunfullmäktige fattade 2014-01-30 ett inriktningsbeslut om inrättande av en teknisk förvaltning fr o m 2015-01-01. Av beslutsunderlaget framgår att den nya förvaltningen inte bedöms påverka samhällsbyggnadsprocessen negativt. Det framhålls även att samhällsbyggnadsförvaltningen idag kan uppfattas som splittrad och alltför bred. Att fastighetsprocessen bryts ut ur förvaltningen bedöms ha mindre betydelse för samhällsbyggnadsprocessen. Den nya förvaltningen föreslogs ansvarsmissigt ligga under den befintliga tekniska nämnden.

Slutgiltigt beslut om att inrätta en teknisk förvaltning fattades av kommunfullmäktige 2014-06-17, inom ramen för ärendet kring översyn av nämndorganisation, politiska resurser m m³ inför mandatperioden 2015 - 2018. I samband med ovanstående beslut har inget uppdrag getts kring utvärdering av den nya organisationen med teknisk förvaltning.

Tekniska förvaltningens organisation framgår av nedanstående figur.

Ekonomienhet samt personal och administration ska även ha en servicefunktion gentemot samhällsbyggnadsförvaltningen, inkl de nya verksamheter som tillförts tekniska förvaltningen vid bildandet av den nya organisationen. Dessa verksamheter har under en övergångsperiod organisatoriskt legat inom kommunledningsförvaltningen.

³ Med anledning av organisationsförändringen fastställde kommunfullmäktige 2015-04-28 ett nytt reglemente för tekniska nämnden.

Inom lokalförsörjning och fastighet har personalsituationen varit turbulent. Redan under omorganisationen slutade fastighetschefen, och denna tjänst var vakant t o m maj 2015, då tjänsten tillfälligt besattes med en inhyrd konsult. Under perioden har även fyra av de fem förvaltarna slutat, främst via naturlig avgång, vilket inneburit nyrekrytering av dessa tjänster.

Generellt har den nya organisationen haft olika typer av generella inkörningsproblem, kopplat bland annat till generationsväxling, ansvarsgränser, budgetförutsättningar samt ekonomistyrning. När det gäller budgetförutsättningar kan vi konstatera att tekniska nämnden fastställde sin internbudget för 2015, så sent som 2015-04-13, vilket negativt påverkat förutsättningarna för en tillfredsställande ekonomistyrning.

I tekniska nämndens ettårsplan 2016, som godkändes 2015-09-28, görs bl a följande samlade analys av uppdrag och nuläge:

”Arbetet att utveckla en ändamålsenlig och effektiv teknisk förvaltning fortskrider enligt plan. Fokus under 2015 har varit att införa en struktur för ledningsgruppsarbetet som varaktigt kännetecknas av lyhördhet och förtroende mellan ledningsgruppsmedlemmarna. Den bärande idén för ledning och styrning i tekniska förvaltningen är ett strukturerat arbetssätt och ett ledarskap som stödjer medarbetarna och ser till att organisationen blir ledd – inte ett ledarskap som levererar lösningar”.

I ettårsplan 2016, under rubriken lokalförsörjning och fastighet, konstateras bl a följande när det gäller samlad analys av uppdrag och nuläge:

”2016 innebär fortsatt utveckling av personal och organisation efter generationsväxlingen 2015. Ständiga förbättringar av verksamheten är avgörande för att över tid uppfattas som en attraktiv arbetsgivare i framkant inom lokalförsörjning. En viktig fråga under 2016 är att implementera och driva resursplaneringen från tidiga skeden till programhandlingar som sedan förs vidare till genomförande, förvaltning och drift. Ett annat nyttomål med lokalresursplaneringen är att identifiera och föreslå effektivare lokalutnyttjande av befintliga lokaler”.

Vid granskningstillfället pågick en anpassning av detaljorganisationen inom lokalförsörjning och fastighet. Vidare pågår ett ambitiöst utvecklingsarbete inom förvaltningens ledningsgrupp som bygger på det så kallade LEAN-konceptet⁴.

De historiskt höga investeringsnivåerna inom fastighetsområdet i ettårsplan 2015 och flerårsplan 2016 till 2019, som framgår av avsnitt 5 och bilaga 5, aktualiserar även strategiska frågor kring personaldimensionering. Detta när det gäller byggprojektledare, dvs resursförstärkning egen personal kontra inhyrd personal.

Fr o m 2016 överförs vidare ansvaret för säkerhetsprocessen (försäkringar, skydd m m) och kontorservice (vaktmästeri, post och tryckeri) från kommunledningsförvaltningen till tekniska förvaltningen.

⁴ LEAN är en tillväxtstrategi och handlar om organisationers förhållningssätt och beteenden. Att uppnå verksamhetens övergripande mål genom förbättrade arbetsmetoder utifrån kundfokus, bland annat med stöd av olika problemlösningssätt.

4. Granskningsresultat

4.1. Fastställd handlingsplan

Kontrollmål: Status på den fastställda handlingsplanen och frekvensen i uppföljningen av den

Verifiering har skett via intervjuer samt genomgång av handlingsplanens status samt tekniska nämndens protokoll 2014 och 2015 (t o m sep).

Kommentarer

Den handlingsplan som tekniska nämnden fastställde 2013-11-11 innehåller följande punkter, inkl delpunkter:

- 1 Delegationsordning fastställs
- 2 Lokalförsörjningsprocess fastställs
- 3 a Säkerställa att redovisningsregler följs
- 3 b Interna riktlinjer redovisning
- 4 a Åtgärda att korta projekt uppfyller krav på redovisning
- 4 b Uppföljning av korta projekt i beslutsstödssystem
- 5 Redovisning till nämnden säkerställs
- 6 Höja beloppsgränsen för slutredovisning
- 7 Slutredovisningar ska ske i årsredovisningen
- 8 Processbeskrivning för projektering och uppföljning av projekt

Av den fastställda handlingsplanen framgår att den ska följas upp minst vid delårsrapporteringstillfällena, men att nämnden även kan påkalla ytterligare uppföljning. Vi kan konstatera att uppföljning av handlingsplanen har skett under 2014 på tekniska nämndens sammanträden i februari, maj, november och december.

Vid tekniska nämndens uppföljning av handlingsplanen 2014-05-19 konstaterades att fyra punkter i planen var genomförda (1, 3, 6 och 7), en punkt var delvis genomförd⁵ (4) och resterande tre punkter⁶ var ännu inte genomförda (2, 5 och 8). Uppföljningen i sin helhet återfinns i bilaga 1.

Tekniska nämnden fastställde 2014-02-10 en plan för intern kontroll 2014.

Av beslutet framgår att tidigare fastställd handlingsplan i huvudsak berör fastighetsverksamheten, men att flera av punkterna berör hela eller delar av samhällsbyggnadsförvaltningen. Mot den bakgrunden argumenterades för att det var ändamålsenligt att lägga handlingsplanen till grund för intern kontroll 2014.

⁵ Punkten redovisades som genomförd i den del som ansvarsmässigt ligger under tekniska nämnden. När det gällde uppföljning av korta projekt angavs att detta inte är möjligt med nuvarande konfiguration i beslutsstödsystemet (Hypergene), dvs utifrån olika uppföljningsrutiner för projekt samt användning av objektskoder. Vidare framhölls att det pågick ett arbete kring att ta fram en kravspecifikation inför upphandling av nytt beslutsstödsystem, som beräknades ske i december 2014.

⁶ En av dessa punkter, att en ny lokalförsörjningsprocess fastställs, ligger ansvarsmässigt under kommunstyrelsen.

Uppföljning av handlingsplanen redovisades i tekniska nämnden 2014-11-10, inom ramen för åiterrapportering av intern kontroll. Där framgick att samtliga punkter ansågs vara helt eller delvis åtgärdade, förutom punkterna 2 och 8. Uppföljning av planen redovisades även i tekniska nämnden 2014-12-08, i samband med besvarande av revisionsrapport över uppföljande granskning av investeringsprojekt 2014, och där gjordes samma bedömning kring handlingsplanens genomförandegrad.

Efter november 2014 har ingen ytterligare uppföljning av handlingsplanen redovisats i tekniska nämnden. Vi kan även konstatera att kvarvarande punkter i handlingsplanen inte heller är intagna i planen för intern kontroll 2015.

I tidigare uppföljande granskning påtalade vi att tekniska nämnden inte hade åiterrapporterat arbetet med handlingsplanen till kommunstyrelsen, vilket skulle ha skett senast i juni 2014, enligt det uppdrag som lämnades av styrelsen 2014-01-07. Av kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten 2015-02-02 framgår att återrapportering av tekniska nämndens uppföljning av handlingsplanen 2014-05-19 sker på samma sammanträde, under anmälningsärenden. Vi kan konstatera att handlingsplanen fanns med i handlingarna till kommunstyrelsens sammanträde 2015-02-02, men är inte protokollförd som ett anmälningsärende.

Vissa av punkterna i handlingsplanen kommenteras mer utförligt i denna rapport, såsom lokalförsörjningsprocess (delavsnitt 4.2), delegation (delavsnitt 4.3) samt slutredovisning av investeringsprojekt (delavsnitt 4.5).

Vi bedömer att handlingsplanen, med anledning av tidigare granskning, har följts upp av tekniska nämnden på ett ändamålsenligt ställande sätt och med beslutad frekvens t o m 2014. Hittills under 2015 har handlingsplanen inte följts upp, vilket är otillfredsställande i och med att flera punkter i planen ännu inte är genomförda eller endast delvis genomförda, såsom bland annat införande av utarbetad projektuppföljningsmodell samt avveckling av korta projekt.

Vi rekommenderar att tekniska nämnden följer upp handlingsplanen och säkerställer att samtliga punkter i planen blir åtgärdade på ett tillfredsställande sätt, inom ramen för pågående utvecklingsarbete inom tekniska förvaltningen. Tidigare av beslutad uppföljningsfrekvens, dvs i samband med delårsrapporterna, bedöms även fortsättningsvis vara rimlig.

4.2. Lokalförsörjningsprocess

Kontrollmål: Fastställd och implementerad lokalförsörjningsprocess

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av statusen kring ny lokalförsörjningsprocessen, inkl beslutsgång och tidsaspekter.

Kommentarer

Behovet av att fastställa en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess har berörts och kommenterats av revisorerna i olika granskningar under perioden 2009 till 2014.

I revisionsrapporten om strategisk investeringsplanering, daterad i november 2009, påtalades att genomförda intervjuer bl a visade på behovet av att genomföra en översyn av kommunens lokalanskaffningsprocess⁷. Någon formell rekommendation kring översyn av processen lämnades dock inte i revisionsrapporten.

I revisionsrapporten om slutredovisning av investeringsprojekt, daterad i januari 2011, rekommenderades en översyn av reglerna för lokalanskaffningsprocessen. Detta bl a utifrån att det fanns motstridiga uppgifter kring slutredovisning av investeringsprojekt i redovisningsreglementet och i lokalanskaffningsprocessen. Som svar på revisionsrapporten beslutade kommunstyrelsen 2011-04-11 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att se över reglerna för lokalanskaffningsprocessen.

I revisionsrapporten om intern kontroll i byggprocessen daterad 2012-02-02, som överlämnades för yttrande både till kommunstyrelsen och tekniska nämnden, finns följande kommentarer kring lokalanskaffningsprocessen:

”Det pågår ett arbete med att uppdatera och förnya flera av styrdokumentet, vilket i sig är positivt. Beslutsunderlag har arbetats fram under 2010 kring nya styrdokument inom lokalanskaffning och upphandling, utan att politiska beslut ännu tagits i frågorna. Vi vill betona vikten av att dessa styrdokument fastställs inom rimlig tid samt att inom beredningsprocessen göra bedömningar och avvägningar kring hur skydd mot mutbrott ska beaktas och ytterligare stärkas”.

I revisionsrapport om granskning av investeringsprojekt, daterad maj 2013, konstaterades att uppdraget kring översyn av lokalanskaffningsprocessen ännu inte slutförts av kommunledningsförvaltningen, trots att det då gått mer än två år sedan uppdraget gavs av kommunstyrelsen. I detta sammanhang aktualiserades även frågan kring hur styrelsen följer upp att givna uppdrag blir utförda inom rimlig tid. Som svar på denna revisionsrapport beslutade kommunstyrelsen 2014-01-07 att ge kommunledningsförvaltningen i uppdrag att färdigställa arbetet med ny lokalförsörjningsprocess och återkomma med ett förslag till styrelsen, senast i mars 2014.

Frågan kring arbetet med lokalförsörjningsprocessen och dess status har även tagits upp med kommunledningen på samtliga slutrevisioner under perioden 2009 till 2014, utan att de olika redovisade tidplanerna för ”målgång” i frågan har kunnat hållas. Detta faktum framgår av redovisningen i bilaga 2.

Tekniska nämnden har även påtalat behovet av en ändamålsenlig lokalanskaffningsprocess i yttrandet till kommunledningsförvaltningen kring två av flerårsplanerna under granskad period. Det som lyfts fram är att de underlag som finns från nämnder och förvaltningar, i många fall inte är tillräckliga för att kunna göra säkra kostnadskalkyler. Mot den bakgrunden har nämnden poängterat att en reviderad lokalanskaffningsprocess behöver fastställas i syfte att förbättra arbetsformer kring investeringar. I detta sammanhang poängterades *”att det är viktigt med ett snabbt beslut i denna fråga”*.

⁷ I denna rapport används lokalanskaffningsprocess synonymt med lokalförsörjningsprocess.

Vid vår löpande granskning var den nya lokalförsörjningsprocessen ännu inte formellt beslutad av kommunstyrelsen, vilket kommer att ske 2015-11-02. Detta utifrån det remissvar/förslag som tekniska nämnden lämnade 2015-06-08 om ett stegvis införande av processen. I ett första steg föreslås implementering av rutinen för framtagning och årlig revidering av lokalresursplanen, dess organisation och ansvarsfördelning samt ingående resursbehov och roller. Parallellt förbereds och genomförs en utvecklad variant av kommunens projektmodell med fokus på tidiga skeden i byggprojekt samt utbildningsinsatser med målet att nå samsyn om projektförlopp och styrning av projekt.

Kommunstyrelsen kommer 2015-11-02 att fastställa en ny lokalförsörjningsprocess, som i huvudsak bedöms ändamålsenlig och som stegvis ska implementeras i kommunen. En ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess bedöms vidare vara en grundförutsättning för en väl fungerande styrning och uppföljning inom granskat område, dvs god ekonomisk hushållning. Det är dock otillfredsställande att det tog 4,5 år, från det att revisorerna först påtalade behovet av att se över lokalförsörjningsprocessen till kommunstyrelsen, tills dess att en ny process fastställdes av styrelsen. Under perioden vidtog dock kommunstyrelsen vissa åtgärder, t ex införandet av ett nytt internhyres-system och en extern översyn av koncernens fastighetsförvaltning.

Att kommunen under en längre tid har saknat en ändamålsenlig lokalförsörjningsprocess bedöms även menligt ha påverkat tekniska nämndens styrning, uppföljning och kontroll inom delar av det granskade området, t ex när det gäller större fastighetsinvesteringar.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen tillser att en uppföljning sker av beslutad lokalförsörjningsprocess, exempelvis efter ett eller två år, för att säkerställa följsamheten till processen samt att den uppnått sina syften.

4.3. Delegation

Kontrollmål: Status på delegationsordning inkl anmälan av fattade delegationsbeslut

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av delegationsordning samt rutiner för anmälan av fattade delegationsbeslut. Det senare har granskats via uppföljning av tekniska nämndens protokoll 2014 och 2015 (t o m sep).

Kommentarer

Brister i form av en fragmentarisk delegationsordning och avsaknad av fungerande anmälningsrutiner för fattade delegationsbeslut, har på olika sätt påtalats av revisorerna. Detta bland annat inom ramen granskning av tekniska nämndens ansvarsutövande för perioden 2009 till 2014. En sammanställning av dessa påpekanden återfinns i bilaga 3.

Tekniska nämnden fastställde en ny delegationsordning 2014-05-19, som därefter justerats av nämnden 2015-02-09. Detta på grund av organisatoriska förändringar i och med bildandet av en teknisk förvaltning fr o m 2015-01-01.

Anmälan av delegationsbeslut, enligt den nya delegationsordningen, skedde första gången till tekniska nämnden 2015-08-24. Anmälan avsåg första halvåret 2015⁸. Totalt återrapporterades 53 delegationsbeslut, varav 37 av dessa gällde personalärenden. Av övriga 16 ärenden avsåg 7 ärenden lokalförsörjning och fastighet. Inget av dessa ärenden gällde dock upphandling inom fastighetsområdet. På tekniska nämndens sammanträde 2015-09-28 finns ingen punkt upptagen kring anmälan av delegationsbeslut.

Antalet anmälda delegationsbeslut till tekniska nämndens augustisammanträde 2015 får anses vara lågt, utifrån att perioden för anmälan omfattar ett halvår samt att delegationsordningen omfattar 51 ärendetyper inom 8 olika ärendegrupper.

Tekniska nämnden har fastställt en ny delegationsordning, som bedöms vara ändamålsenlig. En genomarbetad och förankrad delegationsordning bedöms även vara en viktig förutsättning för en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av granskad verksamhet. Det är dock anmärkningsvärt att det tog fyra år, från det att revisorerna först påtalade behovet av att se över delegationsordningen, till dess att en ny delegationsordning fastställdes av nämnden. Vi bedömer vidare att det är otillfredsställande att det tog över ett år, från det att den nya delegationsordningen fastställdes av nämnden, tills dess att anmälan av fattade delegationsbeslut började ske.

Vi kan konstatera att ingen fullständig anmälan ännu sker till tekniska nämnden av fattade delegationsbeslut, inom granskat område. Detta eftersom exempelvis inga delegationsbeslut kring upphandling har anmälts från lokalförsörjning och fastighet för första halvåret 2015. Vidare kan vi konstatera att tekniska nämnden i samband med behandling av delårsrapport per augusti gjorde en kraftfull markering i protokollet kring att man i fortsättningen förväntar sig att ansvariga chefer och ledare håller sig inom de ramar som antagen delegationsordning medger, vilket visar på mer omfattande brister inom området än enbart kring anmälan av fattade delegationsbeslut.

Vi rekommenderar att rutinerna kring delegation ytterligare kvalitetssäkras samt att anmälan av fattade delegationsbeslut framledes är en stående punkt på tekniska nämndens sammanträden.

⁸ Enligt vad som stadgas i delegationsordningen ska delegationsbeslut anmälas till tekniska nämnden senast två månader efter att det aktuella beslutet har fattats.

4.4. *Uppföljning av drift- och investeringsbudget*

Kontrollmål: Frekvens och omfattning av den ekonomiska uppföljningen kring drift- och investeringsbudget

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av ekonomiska uppföljningsrapporter hittills under 2015 samt tekniska nämnden protokoll för 2014 och 2015 (t o m sep). Detta relaterat till de krav kring uppföljning som ställs i reglementet för budgetansvar och attest.

Kommentarer

Av reglementet för budgetansvar och attest, som fastställdes av kommunfullmäktige 2014-01-30, framgår att nämnden inom sitt verksamhetsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de budgetramar, mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att det i övrigt bedrivs en god och effektiv verksamhet. Det innebär att nämnden kontinuerligt ska hålla sig underrättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling.

Av reglementet framgår vidare att vid befarade budgetavvikelse ska nämnden snarast vidta de åtgärder som krävs för att undvika att budgeten överskrids. Vid konflikt mellan mål och resurser sätter resurserna gränsen för måluppfyllelsen. Nämnden får således inte överskrida sin ekonomiska ram avseende drift eller medgiven ram för respektive investeringsprojekt. Medför lagstiftning att resurserna överskrids ska detta omgående anmälas till kommunstyrelsen. Ingen anmälan ska nämnden noggrant ha prövat möjligheterna till omprioritering, besparingar och/eller ökade intäkter. Vid anmälan om risk för budgetöverskridande av investeringsprojekt så ska även en redogörelse lämnas för konsekvenserna för den årliga driften av färdigställt projekt.

Utifrån slutredovisning av investeringsprojektet Tumba idrottshus, som behandlades i tekniska nämnden 2012-12-10, tog nämnden ställning till att få en uppföljning av fastighetsenhetens investeringsprojekt vid varje nämndsammanträde. Vi kan konstatera att på de tre först sammanträdena för 2013 skedde denna information muntligt, för att senare formaliseras till en skriftlig information på efterföljande sex sammanträden, inkl obligatorisk uppföljning i delårsrapporterna.

Under 2014 lämnades skriftlig information om fastighetsenhetens investeringsprojekt på sex av tekniska nämndens totalt åtta sammanträden, inkl formaliserad uppföljning i delårsrapporterna. T o m september 2015 har tekniska nämnden haft sju sammanträden, men endast på två av dessa har information lämnats kring investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet. 2015-05-18 godkände tekniska nämnden sin delårsrapport per april⁹, men i denna redovisades inte investeringar inom lokalförsörjning och fastighet. Dessa redovisades först på nästkommande sammanträde 2015-06-08.

⁹ På tekniska nämndens sammanträde 2015-05-18 yrkade oppositionen på att delårsrapporten inte skulle godkännas utan återremitteras till tekniska förvaltningen.

På tekniska nämndens sammanträde 2015-09-28 redovisades dock en fullständig delårsrapport per augusti, dvs som även innehöll investeringar inom lokalförsörjning och fastighet.

Uppföljningen av driftbudgeten under 2015 har hittills skett av tekniska nämnden i samband med delårsrapport per april och augusti samt via budgetuppföljning per juli, dvs en gång utöver de två obligatoriska uppföljningstillfällena. Detta får hittills anses vara en tillfredsställande frekvens i uppföljning av driftbudgeten, vilket även motsvarar tidigare års uppföljningsfrekvens. Däremot är uppföljningsfrekvensen kring investeringsbudgeten inte tillräcklig under granskad period, när det gäller investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet.

I delårsrapport per april 2015 prognostiserades ett underskott på årsbasis till 7,2 mnkr, vilket främst berodde på ökade kostnader för avhjälpande och planerat fastighetsunderhåll. Vid tekniska nämndens behandling av delårsrapporten 2015-05-18 togs inga beslut kring åtgärder med anledning av prognostiserat underskott och inga uppdrag lämnades heller till tekniska förvaltningen.

När kommunstyrelsen 2015-06-08 behandlade delårsrapport per april uppmanades de nämnder med prognostiserade underskott, bland annat tekniska nämnden, att i samband med delårsrapport per augusti redogöra för vidtagna och planerade åtgärder med syfte att minimera underskotten 2015 och uppnå balans i ettårsplan inför 2016. Detta beslut, inkl kommunfullmäktiges behandling av delårsrapporten, delgavs tekniska nämnden som ett anmälningsärende 2015-08-24.

Tekniska nämnden godkände 2015-08-24 en ekonomisk uppföljning av driftbudgeten per juni 2015, där det prognostiserade budgetunderskottet hade ökat till 15,0 mnkr. Underskottet beskrivs främst vara relaterat till verksamhetsområde lokalförsörjning och fastighet samt driftkostnader för renovering av Storvretsskolan på 9 mnkr. Vid tekniska nämndens behandling av budgetuppföljningsrapporten togs inga beslut kring åtgärder med anledning av prognostiserat underskott. Däremot gavs uppdrag till tekniska förvaltningen att återkomma med en utförlig redovisning i delårsrapporten per augusti. Vad redovisningen skulle bestå av framgår dock inte. I protokollsparagrafen över ärendet, under rubriken sammanfattning, framgår dock att tekniska förvaltningen återkommer med en handlingsplan för fastighetsverksamheten, som är ett förslag på åtgärder som behöver vidtas för att förbättra det negativa resultatet.

I tekniska nämndens delårsrapport per augusti, som behandlades 2015-09-28, prognostiserades ett budgetunderskott på totalt 11,3 mnkr. Budgetunderskottet inom lokalförsörjning och fastighet är 13,1 mnkr, medan övriga enheter visar överskott. Underskottet beror främst på ökade kostnader för avhjälpande underhåll, där Storvretsskolans renovering är den enskilt största posten. Skolans extra kostnader är ännu inte utredda och inga beslut har tagits kring hur finansiering ska ske. Det påtalas att ett sådant beslut behöver tas för att bestämma vem som ska belastas av kostnadsöverdraget, samt vad som avser investeringsutgifter respektive underhållskostnader.

I detta sammanhang kan vi konstatera att investeringsprojektet Storstretsskolan, vid granskningstillfället redan hade ett prognostiserat utfall på 127,7 mnkr (budget 108,5 mnkr), dvs ett underskott på 15,2 mnkr (14 %).

Vare sig i tekniska nämndens delårsrapport per augusti eller som ett separat ärende finns någon redovisning av vidtagna och planerade åtgärder för att minimera underskottet för 2015, utifrån kommunstyrelsens uppmaning 2015-06-06. I protokollsparagrafen gällande delårsrapporten gör tekniska nämnden dock följande kraftiga markering:

”Tekniska nämnden konstaterar att fastighetsenhetens underskott till stor del kan härledas till ej budgeterade åtgärder. Det är acceptabelt. Nämnden är emellertid väl medveten om att det är svårt att i projekteringsstadiet förutse allt som kan uppstå i byggprojekt som genomförs i äldre befintliga byggnader. Men det betyder inte att omfattande icke budgeterade åtgärder får genomföras utan relevanta beslut och utan medgivande från beställande verksamhet som innebär att de är beredda att betala för sådana åtgärder. Tekniska nämnden vill med tydlighet klargöra att vi i fortsättningen förväntar oss respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom de ramar som antagen delegationsordning medger”.

Den tidigare nämnda handlingsplanen för fastighetsverksamheten redovisades inte heller på tekniska nämndens sammanträde 2015-09-28. När kommunstyrelsen 2015-10-05 behandlade delårsrapport per augusti uppmanades ånyo de nämnder med prognostiserade underskott, bland annat tekniska nämnden, att minimera underskotten 2015 och uppnå balans i ettårsplan inför 2016.

När det gäller investeringsredovisningen tar tekniska förvaltningens ekonomienhet ut månatliga rapporter ur ekonomi- alternativt beslutsstödssystem för samtliga investeringsprojekt, som antingen är korta (ettåriga och/eller förvaltningsspecifika 3xxx) eller långa (fleråriga 6xxx). De långa projekten hanteras och följs upp i nuvarande beslutsstödssystem Hypergene, där även respektive projektledare ska lägga in sina prognoser. Vidare tillämpas olika regler kring avskrivning, hantering av internränta och aktivering av intern tid för projektledning. Detta mellan långa och korta projekt, vilket ur redovisningssynpunkt är otillfredsställande.

De korta projekten hanteras inte i beslutsstödssystemet, vilket ur styrnings- och uppföljningssynpunkt är en brist. Att denna brist, som tidigare påtalats, ännu inte åtgärdats full ut går främst att sökas i det faktum att nytt beslutsstödssystem vid granskningstillfället var under upphandling. Vissa brister i anslutning till detta har dock åtgärdats, exempelvis tidigare slentrianmässiga ombudgetering av korta projekt samt viss begränsning av dess antal och ekonomiska omfattning. När det gäller det senare kan vi konstatera att årsbudgeten inkl ombudgetering för korta projekt inom lokalförsörjning och fastighet har minskat under perioden 2013 till 2015, från 71,5 mnkr till 58,2 mnkr (22 %). Antalet korta projekt har även minskat under samma period, från 15 till 11 (26 %), vilket framgår av bilaga 4.

Under perioden 2013 till 2015 har totalbudgeten för de långa projekten ökat, från 1 093 mnkr till 1 699 mnkr (55 %). Antalet långa projekt har även ökat under samma period, från 28 till 41 (46 %). Detta framgår av bilaga 5.

Vi bedömer att tekniska nämndens ansvarsutövande hittills under 2015 inte har varit tillfredsställande. Detta eftersom nämnden endast passivt godkänt de ekonomiska rapporterna från förvaltningen utan att vidta några åtgärder med anledning prognostiserat underskott på driftbudgeten, som till stor del består av genomförda åtgärder som vare sig är budgeterade eller beslutade. Enligt reglementet för budgetansvar och attester, som fastställts av kommunfullmäktige, är nämnden skyldig att snarast vidta de åtgärder som krävs för att undvika att budgeten överskrids. Vidare har tekniska nämnden inte följt kommunstyrelsens uppmaning att i samband med delårsrapport per augusti redogöra för vidtagna och planerade åtgärder för att minimera underskottet 2015.

Vi kan dock konstatera att tekniska nämnden i samband med behandling av delårsrapport per augusti gjorde en kraftfull markering i protokollet kring att man i fortsättningen förväntar sig respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom fastställda ramar.

Vi bedömer även att tekniska nämndens uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet inte har skett med tillräcklig frekvens under 2015. Hittillsvarande frekvens är inte heller förenligt med nämndens tidigare ställningstagande kring löpande uppföljning på varje sammanträde. Den första uppföljningen av dessa investeringsprojekt behandlades av nämnden så sent som i juni 2015.

Vid nämndens behandling av delårsrapport per april 2015 saknades vidare en uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet. En kompletterande redovisning lämnades först på nästkommande sammanträde, vilket är otillfredsställande. Detta är inte heller förenligt med de anvisningar inom området som lämnas av kommunledningsförvaltningen.

Vidare kan vi konstatera att tekniska nämnden inte följer reglementet kring budgetansvar och attester, när det gäller att även lämna redogörelse för konsekvenser för den årliga driften av färdigställt investeringsprojekt vid prognostiserat budgetöverskridande. Detta är en viktig fråga ur verksamhetsdrivande förvaltnings perspektiv.

Vi rekommenderar att tekniska nämnden snarast vidtar åtgärder för att säkerställa ett tillfredsställande ansvarsutövande, när det gäller hantering av prognostiserade underskott, uppföljning av investeringsprojekt inom lokalförsörjning och fastighet samt följsamhet till gällande reglementen samt kommunstyrelsens anvisningar.

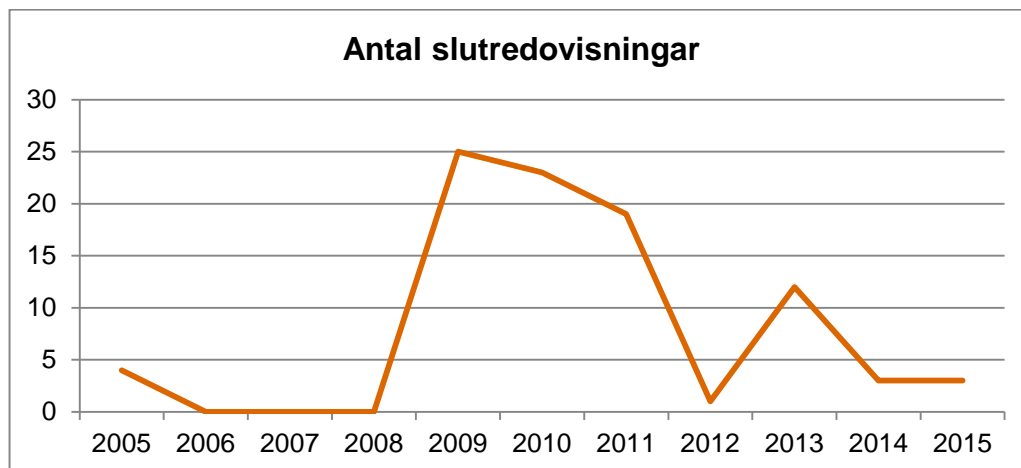
4.5. Slutredovisning av investeringsprojekt

Kontrollmål: Omfattning av och standard på slutredovisning av investeringsprojekt

Verifiering har skett via intervjuer och protokollsgenomgång kring statusen på slutredovisningar 2014 och 2015 (t o m sep). Detta i jämförelse med perioden 2005 till 2013. Slutredovisningarna har även granskats gentemot redovisningsreglementets krav och utarbetat blankettmaterial.

Kommentarer

Av redovisningsreglementet framgår att avslutade investeringsprojekt över 50 basbelopp (f n 2,2 mnkr) ska slutredovisas inom sex månader. Undantag är byggentreprenader, som ska slutredovisas inom tolv månader från godkänd slutbesiktning¹⁰. Slutredovisningen ska vidare bifogas närmast därpå följande årsredovisning. I nedanstående tabell redovisas antal slutredovisningar under perioden 2005 till 2015 (t o m sep).

Av sammanställningen framgår att inga slutredovisningar redovisades i tekniska nämnden under perioden 2006 till 2008. Utifrån att denna brist påtalades av revisorerna har 67 slutredovisningar behandlats av tekniska nämnden under 2008 till 2011.

I tidigare revisionsrapport från 2013, kring granskning av investeringsprojekt, konstaterades att under 2012 behandlades endast en slutredovisning av tekniska nämnden, vilket var för investeringsprojektet Tumba idrottshus. Utifrån att denna brist påtalades av revisorerna slutredovisades 12 investeringsprojekt under 2013.

Endast två av dessa projekt slutredovisats dock inom redovisningsreglementets tidsgräns på ett år från slutbesiktning. Bland de 10 investeringsprojekt som inte uppfyllde tidsgränsen var det äldsta slutbesiktiga projektet från 2010-07-30, vilket visar på en omfattande eftersläpning i slutredovisning av investeringsprojekt.

¹⁰ I tidigare granskningar har lyfts upp att motstridiga uppgifter finns, mellan redovisningsreglementet och styrdokument kring lokalanskaffningsprocessen från 2008, kring tidsgränser för slutredovisning av investeringsprojekt.

Under 2014 och 2015 (t o m sep) har endast sex investeringsprojekt slutredovisats till tekniska nämnden. Endast ett av dessa var redovisat inom stipulerad tidsgräns i redovisningsreglementet. För det äldsta projektet som slutredovisades hade det gått 2,5 år sedan slutbesiktning skett. Sammantaget visar detta på fortsatta eftersläpningar i slutredovisning av investeringsprojekt. I delavsnitt 4.5 redovisas en fallstudie kring det slutredovisade investeringsprojektet Nyängsgården.

Det kan konstateras att av de investeringsprojekt som tidigare varit föremål för granskning är samtliga slutredovisade, förutom Riksstens skola etapp 1 och 2, som vid granskningstillfället fortfarande var pågående. Detta eftersom de båda etapperna slagits ihop till ett projekt, från att tidigare varit två separata projekt.

Enligt redovisningsreglementet ska slutredovisningar även redovisad i kommunens samlade årsredovisning. Detta har gjorts i 2013 årsredovisning i form av en not. Någon sådan redovisning har inte skett i årsredovisning för 2014¹¹. Tekniska nämndens årsredovisning för 2013 och 2014 innehåller dock uppgifter om slutredovisade investeringsprojekt, som dock är felaktiga. I tekniska nämndens årsredovisning 2013 anges att 10 investeringsprojekt är slutredovisade under året, medan det faktiska antalet är 12¹². Detta innebär vidare att motsvarande fel finns i kommunens samlade årsredovisning, eftersom den i denna del bygger på tekniska nämndens redovisning. I tekniska nämndens årsredovisning 2014 anges att fem investeringsprojekt är slutredovisade under året, medan det faktiska antalet är fyra. Orsaken till detta är att Tullingebergsskolan, som slutredovisades under 2013, felaktigt anges vara slutredovisad under 2014.

I flera tidigare granskningar har vi konstaterat att slutredovisning av investeringsprojekt inte i alla delar sker på ett ändamålsenligt sätt utifrån gällande regelverk och utarbetat blankettmaterial. Vi har vidare konstaterat att investeringsprojekt, över gällande beloppsgräns, som genomförs inom va samt gata/park inte alls blir föremål för slutredovisning.

För va-området, som ansvarsmässigt ligger under tekniska nämnden, används i dagsläget endast korta investeringsprojekt som inte blir föremål för separat slutredovisning. Dessa projekt uppgår sammantaget till väsentliga belopp, vilket framgår av sammanställningen i bilaga 6. Ur generell styrnings- och uppföljnings-synpunkt kan även ifrågasättas varför enbart korta investeringsprojekt används inom va-området, avsett ekonomisk omfattning och typ av projekt¹³. Det är exempelvis obegripligt hur man kan klassificera investeringsprojektet dagvattenhantering i norra Botkyrka, med en budget 2015 inkl ombudgeteringar på 70,7 mnkr och med uppstart 2011, som ett kort projekt.

¹¹ Motsvarande brist konstaterades i tidigare granskning av investeringsprojekt, avseende årsredovisning 2012. Denna brist åtgärdades i årsredovisning 2013, där även jämförelse gjordes med 2012.

¹² De slutredovisade projekt som inte medtagits i tekniska nämndens årsredovisning är Gridstugan Tullinge (2013-05-20) och Tullingebergsskolan (2013-12-09).

¹³ Detta gäller även investeringsprojekt inom gata och park, som ansvarsmässigt ligger under samhällsbyggnadsnämnden.

Inom ramen för granskningen har vi även uppmärksammat två korta investeringsprojekt¹⁴, inom fastighet och lokalförsörjning, som har tagits bort från tekniska nämndens investeringsredovisning. Det ena projektet togs bort i delårsrapport per april 2014 och det andra projektet togs bort i motsvarande rapport 2015. Detta trots att de inte har varit föremål för separat slutredovisning, enligt redovisningsreglementets krav och beloppsgränser, vilket framgår av bilaga 4. Utifrån detta har vi genomfört en översiktlig analys av dessa två projekt, med fokus på 3855 Röda huset Tumba/hälsan, som även denna framgår av bilaga 4. I tekniska nämndens årsredovisningar för 2012 till 2014 har kommentarer lämnats om att projektet ska slutredovisas, vilket inte skett. Projektet kommer dock att slutredovisas på tekniska nämndens sammanträde 2015-11-09, tillsammans med ytterligare tre projekt.

Brister i slutredovisning av investeringsprojekt har på olika sätt påtalats av revisorerna inom ramen granskning av tekniska nämndens ansvarsutövande för perioden 2009 till 2014. En sammanställning av dessa påpekanden återfinns i bilaga 7. Vi har även i tidigare granskningar konstaterat att beloppsgränsen för separat slutredovisning av investeringsprojekt ligger på 50 basbelopp (2,2 mnkr), vilket är lågt för främst fastighetsinvesteringar. En höjd beloppsgräns skulle möjliggöra en mer utförlig och genomarbetad slutredovisning för större strategiska projekt. När det gäller projekt under beloppsgränserna slutredovisas dessa inom ramen för årsredovisningen.

I tekniska nämndens uppföljning av handlingsplanen, som redovisas i bilaga 2, framgår att enligt beslut i nämnden ska ingen förändring ske, utan tidigare fastställd nivå 2,2 mnkr ska ligga kvar som beloppsgräns för slutredovisning. Detta beslut har inte tagits i dialog med kommunstyrelsen, vilket var ursprunglig rekommendation i revisionsrapporten kring investeringsprojekt 2013. I och med detta valde revisorerna att rikta denna rekommendation direkt till kommunstyrelsen i motsvarande och uppföljande granskning som gjordes under 2014.

I kommunstyrelsens svar på ovanstående revisionsrapport 2015-02-02, gavs kommunledningsförvaltningen i uppdrag att tillsammans med tekniska förvaltningen se över beloppsgränser för slutredovisning av investeringsprojekt. Uppdraget skulle redovisas till kommunstyrelsen senast i juni 2015.

Vi kan konstatera att slutredovisningar ännu inte sker i enlighet med de krav som ställs i det av kommunfullmäktige fastställda redovisningsreglementet. Exempelvis blir investeringsprojekt över gällande beloppsgränser inom va-området inte slutredovisade, vilket är oacceptabelt inte pga av deras ekonomiska omfattning. Budget inkl ombudgeteringar för dessa projekt uppgår 2015 till 208,5 mnkr och utfallet t o m 2014 är 95,9 mnkr. Vidare har vi konstaterat att det finns slutredovisningspliktiga investeringsprojekt som tagits bort från nämndens investeringsredovisning, trots att de inte slutredovisats, vilket är oacceptabelt.

¹⁴ Dessa projekt är 3846 Diverse ombyggnader lokaler samt 3855 Röda huset Tumba/hälsan, med ett sammantaget utfall på 12,5 mnkr respektive 11,7 mnkr, dvs vida överstigande gränsen för krav på separat slutredovisning på 2,2 mnkr.

Att tekniska nämnden ännu inte förmått åtgärda bristerna kring slutredovisning av investeringsprojekt, trots påpekanden från revisorerna under fem års tid, bedöms vara anmärkningsvärt.

Vidare kan vi konstatera att uppgifterna om antalet slutredovisade investeringsprojekt, i tekniska nämndens årsredovisning för 2013 och 2014, är felaktiga. Att inte ens dessa basala grunduppgifter är riktiga, bedöms även detta vara anmärkningsvärt.

Vi kan även konstatera att kommunstyrelsens beslutade uppdrag till kommunledningsförvaltningen, att tillsammans med tekniska förvaltningen se över beloppsgränser för slutredovisning av investeringsprojekt, ännu inte återrapporterats. Detta trots att det, enligt beslutet, skulle ha återrapporterats senast i juni 2015.

Vi rekommenderar ännu en gång att tekniska nämnden snarast tillser att rutiner införs för slutredovisning av investeringsprojekt inom nämndens samlade verksamhetsområde, vilket även är en punkt i fastställd handlingsplan utifrån revisorernas tidigare granskning inom området. I detta sammanhang behöver kvalitetsaspekterna på slutredovisningarna lyftas upp, så att de framledes blir en del av en lärande process.

Det är även nödvändigt att säkerställa att uppgifterna kring slutredovisade investeringsprojekt är riktiga i nämndens årsredovisning samt att en rimlig klassificering sker mellan långa och korta projekt, vilket främst gäller inom va-området där samtliga investeringsprojekt i dagsläget hanteras som korta oavsett ekonomisk omfattning och projektinnehåll. På sikt behöver de korta projekten och deras budget- och redovisningsmodell helt avvecklas.

Vidare behöver säkerställas att det av oss identifierade investeringsprojektet, som omfattas av redovisningsreglementets krav på separat slutredovisning, men som rensats bort från tekniska nämndens investeringsredovisning under 2014, i efterhand förs upp till nämnden för separat slutredovisning. Detta projekt är 3846 Diverse ombyggnader av lokaler.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsens säkerställer att uppdraget till kommunledningsförvaltningen, kring översyn av beloppsgränser för slutredovisning av investeringsprojekt, blir återrapporterat inom rimlig tid.

Vi rekommenderar vidare att kommunstyrelsen tillser att slutredovisade investeringsprojekt anges i kommunens samlade årsredovisning för 2015, alternativt ändrar redovisningsreglementet i denna del.

4.6. *Fallstudie av Nyängsgården*

Kontrollmål: Standard på slutredovisning av Nyängsgården

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av standarden på slutredovisningen av investeringsprojektet förskolan Nyängsgården. En registeranalys har även gjorts kring nedlagda investeringsutgifter under projekttiden på detta objekt.

Kommentarer

Nyängsgården slutredovisades i tekniska nämnden 2015-03-16 i form av två ärenden (etapp 1 och 2¹⁵), enligt den ekonomiska sammanställning som återfinns i bilaga 8. Efter granskning av slutredovisningen kan följande konstateras:

1. Både budget- och redovisningsmässigt har Nyängsgården huvudsakligen hanterats som ett projekt (projektkod 6198). Mot bakgrund av detta blir det pedagogiskt svårt, för att inte säga omöjligt, att utarbeta separata och etappvisa slutredovisningar av projektet som blir begripliga. Detta eftersom etapp 2 endast till begränsad del har haft en politiskt fastställd budget och då inom ramen för ett annat projekt (projektkod 3822). Enligt uppgift är slutredovisning av etapp 2 inte heller kommunicerad och avstämd med ekonomi-enheten på förvaltningen, innan den fördes upp för beslut i tekniska nämnden. Slutredovisning av etapp 2 gäller vidare delvis projekt 3822 (upprustning barn/ungdom) samt delar av ett antal andra korta projekt (se punkt 6).
2. Budgeten för etapp 1 anges vara 38,0 mnkr och för etapp 2 anges den vara 5,0 mnkr, dvs totalt 43,0 mnkr för projektet. Budgetbeloppet på 5,0 mnkr avser en ombudgetering, som gjordes i årsredovisning 2013, avseende projekt 3822 som delvis skulle finansiera etapp 2. Dessa budgetmedel tillfördes dock inte projekt 6198.
3. Det sker ingen uppdelning av vad som är ursprunglig budget och tilläggsbudget, vilket innebär att slutredovisningen blir ofullständig i denna del. Den ursprungliga budgeten för projektet var 25,0 mnkr och tilläggsbudgeten var totalt 13,0 mnkr (8,0 mnkr + 5,0 mnkr). Detta eftersom tekniska nämnden 2011-05-20 begärde av kommunfullmäktige att få ianspråkta ursprunglig budget på 25,0 mnkr samt i detta sammanhang begärde ett tilläggsanslag på 8,0 mnkr. 2012-03-12 begärde tekniska nämnden av fullmäktige att få disponera 5,0 mnkr från reserverade medel för ökade kostnader i projektet.
4. Utfallet på projektet följs endast upp på aggregerad totalnivå och inte för de olika delarna, enligt mall i blankett för slutredovisning. Detta eftersom detaljerade förkalkyler saknas.

¹⁵ På tekniska nämndens sammanträde 2015-03-16 yrkade delar av oppositionen (M och KD) att slutredovisning av Nyängsgården etapp 2 inte skulle godkännas utan återremitteras till tekniska förvaltningen.

5. 2015-03-16 fastställde tekniska nämnden sin årsredovisning 2014. Av denna framgår att investeringsprojektet Nyängsgården har en budget på 38,0 mnkr och ett utfall på 50,7 mnkr, vilket innebär ett budgetunderskott på 12,7 mnkr (33 %). På samma sammanträde beslutades att godkänna de två etappvisa slutredovisningarna av Nyängsgården. Dessa visar på ett sammantaget utfall på 60,8 mnkr, vilket innebär ett budgetunderskott på 17,8 mnkr (41 %), relaterat till en totalbudget på 43,0 mnkr (se punkt 2). En detaljredovisning av ovanstående återfinns i nedanstående tabell.

Belopp tkr	Budget	Utfall	Avvik	Avvik i %
Etapp 1	38 000	40 769	-2 769	-7,3%
Etapp 2	5 000	20 038	-15 038	-200,8%
Totalt	43 000	60 807	-17 807	-41,4%
Enligt ÅR 2014	38 000	50 683	-12 683	-33,4%
<i>Skillnad</i>	5 000	10 124	-5 124	-8,0%

6. I slutredovisningen av Nyängsgården, projekt 6198, ingår även andra investeringsutgifter kopplade till projektet, men som redovisningsmässigt belastat ett antal korta projekt. I nedanstående tabell har vi gjort en sammanställning över projektets sammantagna utfall, avseende både korta projekt och långt projekt, under aktuell investeringsperiod. Vad som ska ingå i projektet och inte ingå, har vi inte kunnat få någon klar uppfattning om, trots genomförd detaljgranskning. Det har vidare varit skilda projektledare för de olika projekten.

Projekt (belopp i tkr)	Belopp i tkr	Tidsperiod
3801 Fastighetsnät	20	2013
3802 Tillgänglighet	633	2013
3808 Energisparåtgärder	1 169	2012 och 2013
3814 Ersättning av äldre larm	20	2011 och 2012
3822 Upprustning barn och ungdom	8 187	2013 och 2014
3833 Ventilationsombyggnad	1 184	2012 och 2013
3839 Övriga fastighetsinvesteringar	219	2014
6198 Förskola Nyängsgården	50 683	2011 till 2014
<i>Totalt</i>	62 115	2011 till 2014
<i>Varav korta projekt</i>	11 432	2011 till 2014

I slutredovisningen av Nyängsgården konstateras bland annat att förstudien var bristfällig och att förkalkylen endast var baserad på av utbildningsförvaltningen uppskattad kvm-pris. Det anges även att projekteringen kan anses vara förgäves, då en försiktig kostnadsuppskattning med råge översteg realistiska kostnader.

Vi kan konstatera att utifrån en ursprunglig budget på 25,0 mnkr, har två tilläggsanslag på totalt 13,0 mnkr, beviljats under projektets löptid. Trots detta redovisas ett underskott gentemot budget på 12,7 mnkr (33,4 %), enligt de ekonomiska uppgifter som hämtats från tekniska nämndens årsredovisning 2014. I samma

årsredovisning, under kommentarer till projekt 6198 Nyängsgården etapp 1 och 2, kan man läsa att upprustningen av den äldre delen av förskolan har finansierats av medel avsatta för upprustning barn och ungdom (projekt 3822). Sammantaget, med de kostnader som ligger på projekt 3822, uppges projektet visa ett underskott med ca 20 mnkr. I bilaga 9 redovisas prognoser och kommentarer i tekniska nämndens årsredovisningar 2011 till 2014, med avseende på investeringsprojektet Nyängsgården.

Vi kan konstatera att projektet inte slutredovisades inom stipulerad tidsgräns enligt redovisningsreglementet, dvs inom ett år från slutbesiktning. Detta konstaterande gäller etapp 1. Det finns även en notering, i tekniska nämndens årsredovisning för 2013, att slutredovisning skulle ha skett av Nyängsgården etapp 1 på tekniska nämndens första sammanträde för 2014, vilket är felaktigt.

Av slutredovisningarna framgår att etapp 1 upphandlades som en generalentreprenad. Etapp 2 upphandlades stegvis per huskropp, via ramavtalsentreprenörer. Någon närmare uppföljning kring upphandlingsprocessen i projektet har inte skett inom ramen för denna granskning. Investeringsutgiften för Nyängsgården etapp 1 är 33 682 kr per kvm, vilket i slutredovisningen, relateras till ett jämförelseobjekt i form av Vretagårdens förskola (40 752 kr per kvm). Motsvarande investeringsutgift för etapp 2 är 17 812 kr per kvm, vilket relateras till ett jämförelseobjekt i form av förskolan Violen (28 333 kr per kvm).

Vi bedömer att granskad slutredovisning av investeringsprojektet Nyängsgården är bristfällig, vilket främst beror på ofullständiga underlag i projektets tidiga skede. Lite tillspetsat kan man konstatera att en slutredovisning av ett projekt aldrig blir bättre än projektets förkalkyl. Granskningen visar tydligt på de brister som funnits i styrning, uppföljning, budgetering och redovisning av projektet, vilket även återspeglas och delvis kommenteras i granskade slutredovisningsdokument som tekniska nämnden behandlade 2015-03-16.

Trots en omfattande granskningsinsats har vi inte kunnat få någon fullständig klarhet i de totala investeringsutgifterna för Nyängsgården och vad dessa i så fall ska relateras till för faktisk budget. Detta är i sig otillfredsställande och beror på att förutom ett långt huvudprojekt, där huvuddelen av investeringsutgifterna bokförts, så har även ett antal korta projekt belastats med investeringsutgifter under delar av projekttiden. Vidare kan vi konstatera att etapp 2 av projektet endast till begränsad del har haft en politiskt fastställd budget, och den har bestått av ombudgetering av överskott på ett helt annat projekt, vilket ur styrnings- och uppföljningssynpunkt är oacceptabelt.

Granskning av slutredovisning för Nyängsgården ställer även generella frågor kring innehåll, kvalitet och former för slutredovisning av investeringsprojekt, vilka närmare kommenterades i delavsnitt 4.5.

5 Avslutande kommentarer

Det sammantagna granskningsresultatet och den historiska oförmågan att säkerställa att fattade beslut på olika nivåer i den politiska organisationen blir verkställda och att påtalade brister därigenom blir åtgärdade, leder osökt tanken till **kommunens slogan, men då i negativ bemärkelse.**

Granskningsresultatet visar även med önskvärd tydlighet att tekniska nämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder inom ett antal områden, för att därigenom säkerställa ett tillfredsställande ansvarsutövande framleds. Vissa av de konstaterade bristerna är relaterade till inkörningsproblem kring ny teknisk förvaltning under 2015, medan andra brister är sådana som kommunens revisorer påtalat vid olika tillfällen under ett flertal år utan att detta ännu åtgärdats på ett tillfredsställande sätt.

Tekniska nämnden har i anslutning till behandlingen av delårsrapport per augusti 2015 lämnat ett tydligt uttalande, som innebär att nämnden i fortsättningen förväntar sig respekt för fattade beslut och att ansvariga chefer och ledare håller sig inom de ramar som antagen delegationsordning medger. Att en nämnd känner sig tvingad att lämna ett sådant uttalande i ett offentligt protokoll är mycket ovanligt. Detta ändrar dock inte på det faktum att det är nämnden och dess ledamöter som omfattas av revisionsansvar, inte tjänstemännen.

Ur ett kommunstyrelseperspektiv är det nödvändigt att fånga upp de strategiska aspekterna inom granskat område, såsom ett mycket omfattande investeringsbehov¹⁶ framledes kopplat till både historiska och nuvarande brister kring styrning och uppföljning av investeringsprojekt, främst inom fastighetsområdet.

¹⁶ I flerårsplan 2016 – 2019, som fastställdes av kommunfullmäktige 2015-06-16, uppgår de beräknade investeringarna för perioden till ca 3,4 miljarder kronor. Dessutom uppgår investeringarna i ettårsplan 2015 till 0,9 miljarder kronor. Huvuddelen av dessa investeringar är inom området lokalförsörjning och fastighet samt är relaterat till upprustningsbehov inom de s k miljonprogramsområdena, befolkningsutveckling och demografi. Sammantaget innebär detta investeringsnivåer som kommunen historiskt inte ens har varit i närheten av.

Mot ovanstående bakgrund ser vi positivt på att kommunstyrelsen, vid behandling av flerårsplanen 2016-2019, gett kommunledningsförvaltningen i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar närmare analysera investeringsbudgeten med inriktningen att kvalitetssäkra investeringsbeloppen, säkerställa när i tiden investeringarna är möjliga att genomföra samt att tydliggöra vilka konsekvenser investeringarna ger på de årliga driftkostnaderna i kommunens olika verksamheter. Uppdraget ske genomföras så att resultatet av analysen ska kunna inarbetas redan i kommunens samlade och kommunövergripande ettårsplan för 2016¹⁷.

Bakgrunden till kommunstyrelsens beslutade uppdrag beskrivs på följande sätt i kommunfullmäktiges protokollparagraf 2015-06-08, när det gäller beslut kring flerårsplan 2016 – 2019:

”Botkyrka kommun kommer att genomföra omfattande investeringar, främst på fastighetssidan, under planperioden. Det ställer stora krav på att kvalitetssäkra planeringen och det innebär betydande ekonomiska och organisatoriska påfrestningar i hela den kommunala organisationen. I detta läge är det inte hållbart med stora avvikelser i förhållande till de kalkyler som ligger till grund för de medel som anslagits i investeringsbudgeten. Det är heller inte hållbart med stora avvikelser från när i tiden investeringar är praktiskt möjliga att genomföra. Därutöver måste vi ha en tydlig bild av hur investeringarna påverkar driftkostnaderna över tiden, från det ena året till det andra”.

Vi kan konstatera att ovanstående citat hade kunnat användas som en sammanfattning av delar av granskningsresultatet i denna rapport och rådande problembild, utifrån både ett nämndperspektiv och ett kommunövergripande strategiskt perspektiv.

Med beaktande av det sammantagna granskningsresultatet bedömer vi avslutningsvis att lämnat uppdrag från kommunstyrelsen till kommunledningsförvaltningen inte är tillräckligt, eftersom att det endast omfattar kvalitetssäkring av investeringsbudgeten.

I nästa steg är det nödvändigt att kvalitetssäkra investeringsredovisningen inkl uppföljnings- och slutredovisningsrutiner. Detta bland annat eftersom styrning, uppföljning och kontroll är otillräcklig när det gäller korta projekt, som i ettårsplan 2015 uppgår till totalt 317,9 mnkr¹⁸. Vidare kan konstateras att olika regler tillämpas mellan de olika typerna av projekt när det gäller tidpunkt för avskrivning, hantering av internränta och aktivering av intern tid för projektledning, vilket ur redovisningssynpunkt är otillfredsställande. Av bilaga 10 framgår den praktiska

¹⁷ Någon beskrivning av genomfört uppdrag finns inte i förslaget till ettårsplan 2016 som kommunstyrelsen kommer att behandla 2015-11-02. Enligt uppgift har en muntlig redovisning av genomfört uppdrag lämnats till budgetberedningen.

¹⁸ 58,2 mnkr inom fastighet och lokalförsörjning, 208,6 mnkr inom va samt 51,1 mnkr inom gata och park. Inom det förstnämnda området har en begränsning av denna typ av projekt skett, medan inom de två andra områden användes endast korta projekt. Ansvarsmässigt ligger dessa områden inom tekniska nämnden, förutom gata och park som ansvarsmässigt ligger under samhällsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsen har dock ett övergripande ansvar för att tillskapa en ändamålsenlig kommunövergripande investeringsredovisning.

hanteringen kring olika typer av investeringsprojekt i kommunen, när det gäller avskrivningar, internränta m m. Bilden är minst sagt ”spetig”.

Skilda avskrivningsrutiner mellan korta och långa investeringsprojekt har även inneburit svårigheter vid övergång till ny normgivning i form av komponentavskrivning.

Avslutningsvis vill på påtala vikten av att kvarstående brister inom tekniska nämndens ansvarsområde hanteras inom ramen för det pågående och ambitiösa utvecklingsarbetet inom tekniska förvaltningen samt att detta sker i dialog med kommunstyrelseförvaltningen, så att det inte blir parallella och osynkroniserade processer.

2015-10-30

Jan Nilsson
Projektledare/uppdragsansvarig

Bil 1: Uppföljning av handlingsplanen

Nedanstående citerade den senaste uppföljningen av handlingsplanen i sin helhet, vilken behandlades i tekniska nämnden 2014-05-19.

1. Delegationsordning fastställs

Färdigtidpunkt: 2014-01-31

Ny färdig tidpunkt: 2014-03-31

Ansvarig: Förvaltningschef

Status: klart

Delegationsordningen är ett ärende som tas av tekniska nämnden 2014-05-19.

2. Lokalförsörjningsprocess fastställs

Färdigtidpunkt: KF april

Ny färdigtidpunkt: KF 2014 september

Ansvarig: Förvaltningschef/fastighetschef tillsammans med klf

Under 2013 har fastighetschef och kommunledningsförvaltning arbetat fram ett förslag. Det har tagit längre tid att ta fram en överenskommen processbeskrivning och ett förslag har översänts till Kommunledningsförvaltningen i slutet av april. Kommunledningsförvaltningen återkommer med beslutstider men ärendet förväntas tas strax efter sommaren 2014.

3a. Säkerställa att redovisningsregler följs

Färdigtidpunkt: 2014-03-01

Ansvarig: Fastighetschef

Status: klart

Alla beställningar görs efter ett av aktuell verksamhets godkännande. Ett arbete pågår tillsammans med kommunens upphandlingsenhet där mallar tas fram för att säkerställa beställningarna.

Ombokningar i pågående projekt får endast göras om det är fel som ska korrigeras. Om underhållsmedel ska vara en del av kalkylen så ska det vara klart innan beställning görs och framgå i beställningen.

3b. Interna riktlinjer, redovisning

Färdigtidpunkt: 2014-03-01

Ansvarig: Ekonomichef

Status: klart

En ny kontoplan har implementerats i kommunen. Samtliga budgetansvariga har en budget med tillhörande kontodelar, så att uppföljning och prognosarbetet underlättas och efterlevs. För att öka kunskapen kring ekonomi/redovisning har månatliga prognoser införts avseende både drift och investeringar.

Ett program används av ekonomienheten för att lokalisera fel i bokföringen samt utföra kontroller. Eventuella fel korrigeras tillsammans med respektive handläggare.

4a. Åtgärda så att korta projekt uppfyller krav på redovisning

Färdigtidpunkt: 2013-12-31

Status: klart

Beslut angående förändring av korta investeringar ska tas i kommunen. Oklart när. Tills vidare gäller beslut enligt nedan. Möten har hållits med kommunens ekonomichef och redovisningschef. Åtgärder kommer att tas i två steg. Följande har beslutats i ett första steg:

- 1) Korta” projekt får endast användas för fastighetsenhetens egna projekt som är av en sådan beskaffenhet att det inte går att hänföra till en specifik förvaltning.
- 2) Ingen ombudgetering äskas av princip. Endast då verklig kostnad kvarstår äskas ombudgetering. I princip avslutas varje projekt vid årslutet och nollas. Vid påbörjat räkenskapsår läggs eventuell ny budget in.
- 3) En kalkyl tas fram för varje projekt. Slutredovisning görs för varje projekt vid årsslutet eller då projektet stängs.

I steg två är målet att helt frånga denna typ av projekt. Eftersom det är en modell som hela kommunen använder behöver vi få till en kommunövergripande ändring av budgetprocessen. Budgetprocessen behöver bli likvärdig med den som används för byggprojekt. Genom att steg ett är klart anses åtgärden klar.

4b. Uppföljning av korta investeringar i Beslutstöd

Färdigtidpunkt: 2014-02-01

Status: pågår och är beroende av kommunens Beslutstödssystem

Då steg två i ovan nämnda åtgärd med att frånga korta investeringar beräknas ta tid att genomföra kommer vi att behöva en bättre hantering av projekten. Förvaltningen har lagt in önskemål om ett tillägg i systemet Beslutstöd. Eftersom det saknas medel för detta centralt kommer förvaltningen att bekosta utvecklingen. Förvaltningen avvaktar offert från systemleverantör.

5. Redovisning till nämnden säkerställs

Status: pågår men behöver utvecklas tillsammans med nämnden.
Fastighetsenheten har under 2013 infört månadsredovisning avseende investeringsprojekt.

Fortsatt utveckling av rapportering kommer att ske under 2014. Rapporteringen kommer att bli mer tydlig och pedagogisk samt lyfta upp väsentligheterna. Viktigt är att avvikelserapportering sker så snart det är möjligt så att åtgärder kan vidtas.

Slutredovisningarna behöver förbättras och formaliseras. D v s vad ska kalkylen och uppföljningen innehålla samt på vilken nivå ska redovisning ske.

6. Höja beloppsgränsen för slutredovisningar

Enligt beslut i nämnd ska ingen förändring ske. Tidigare fastställd nivå ca. 2,2 mnkr ligger kvar som beloppsgräns.

Status: klart

7. Slutredovisningar ska redovisas i årsredovisningen

Status: klart

Sker från och med årsbokslutet 2013 som redovisades i marsnämnd.

8. Processbeskrivning av kalkylering och uppföljning av projekt

Färdigtidpunkt: 2014-03-01

Ny tidpunkt: 2014-09-01

Status: påbörjat

Processerna tas fram under våren i samband med att ett nytt fastighetsinformations-system driftsätts. Fastighetsenheten kommer att behöva hela våren på sig att ta fram processbeskrivningar med regler och rutiner. Stora delar av arbetet kommer att kräva extra resursinsatser. Arbetet är påbörjat men behöver ytterligare tid att samla befintliga processer till en reviderad processbeskrivning som är kopplad till kommunens ekonomiska system.

Noteringar

Efter detta har uppföljning av handlingsplanen tagits in i planen för intern kontroll 2014, som återredovisades till tekniska nämnden 2014-11-10.

Bil 2: Ansvarsutövande kring lokalförsörjningsprocess

Kommunens förtroendevalda revisorer sammanträffar årligen under april månad med kommunledningen¹⁹ för att diskutera årsredovisningen och andra viktiga frågor kopplat till ansvarsutövandet²⁰. Detta sker inom ramen för den årliga slutrevisionen och dokumenteras i interna minnesanteckningar. Vissa av de frågor som diskuteras lyfts även upp i revisionsrapporten kring granskning av årsredovisningen.

Nedan citeras de synpunkter som redovisats i minnesanteckningar från slutrevisionen under perioden 2009 till 2014, när det gäller området lokalförsörjningsprocessen.

Slutrevision 2009

En översyn pågår kring lokalförsörjningsprocessen, vilket även omfattar internhyressystemet. Översynsarbetet leds av kommunledningsförvaltningen och beräknas slutföras under 2010.

Slutrevision 2010

Lokalförsörjningsprocessen bedöms vara ändamålsenlig, men problemet är att processen inte alltid följs i alla delar. En översyn ska dock ske av styrdokumentet och reglering av slutredovisning av investeringsprojekt ska harmoniseras med det regelverk som finns i det av fullmäktige fastställda redovisningsreglementet.

Slutrevision 2011

Ett nytt regelverk har utarbetats men ännu inte fastställts. Kommunen avvaktat resultatet av en påbörjad förstudie kring koncernens fastighetförvaltningen, som genomförs av extern konsult.

Slutrevision 2012

Ett första steg har påbörjats kring detta i flerårsplaneprocessen (ansvarsfördelning och beslutsgång). Målsättningen är att få upp ett ärende kring lokalförsörjningsprocessen för politisk behandling innan sommaren 2013. Revisorerna påtalade vikten av att få "målgång" i denna fråga som varit aktuell i olika former sedan 2010.

¹⁹ Kommunfullmäktiges presidium, kommunstyrelsens presidium, kommundirektör och ekonomichef.

²⁰ Granskning av styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och interna kontroll av verksamheten.

Slutrevision 2013

Ett förslag till ny lokalförsörjningsprocess har utarbetats, som beräknas fastställas av fullmäktige innan sommaren eller under hösten 2014. Tidplanen är beroende av om förslaget ska gå på remiss till facknämnderna eller inte innan fastställelse.

Slutrevision 2014

Ett förslag till ny lokalförsörjningsprocess har utarbetats som kommer att behandlas av tekniska nämnden 2015-05-18, och beräknas efter detta att behandlas i kommunstyrelsen innan sommaruppehållet.

Noteringar

En ny lokalförsörjningsprocess kommer att fastställas av kommunstyrelsen 2015-11-02.

Bil 3: Ansvarsutövande kring delegationsordning

Kommunens förtroendevalda revisorer sammanträffar årligen under mars månad med respektive nämnds presidium och förvaltningsledning, för att diskutera nämndens ansvarsutövande²¹. Detta sammanträffande dokumenteras i ett PM, som överlämnas för kännedom till de olika nämnderna under april månad tillsammans med en revisionskrivelse, där de förtroendevalda revisorerna skriver att de förutsätter att de synpunkter som lyfts upp i PM:et beaktas av nämnden.

Nedan återges de synpunkter som redovisats i PM till tekniska nämnden avseende deras ansvarsutövande, under perioden 2009 till 2014, när det gäller området delegation.

Ansvarsutövande 2009

Utifrån att endast ett delegationsbeslut återrapporterats till nämnden under 2009 rekommenderas en översyn av delegationsordning och kvalitetssäkring av rutiner för återrapportering av fattade delegationsbeslut.

Ansvarsutövande 2010

Utifrån att endast ett delegationsbeslut återrapporterats till nämnden vardera under 2009 och 2010 rekommenderas en översyn av delegationsordning och kvalitetssäkring av rutiner för återrapportering av fattade delegationsbeslut. Denna synpunkt lämnades även vid förra årets granskning.

Ansvarsutövande 2011

Utifrån frekvensen av delegationsbeslut som återrapporterats till nämnden har vi tidigare rekommenderas en översyn av delegationsordning och kvalitetssäkring av rutiner för återrapportering av fattade delegationsbeslut. Vi kan konstatera att ett arbete med den inriktningen påbörjats.

Ansvarsutövande 2012

Utifrån frekvensen av delegationsbeslut som återrapporterats till nämnden har vi tidigare år rekommenderas en översyn av delegationsordning och kvalitetssäkring av rutiner för återrapportering av fattade delegationsbeslut. Vi kan konstatera att ett arbete med den inriktningen påbörjats, men inte slutförts under 2012. Detta trots att tf förvaltningschef informerade nämnden 2012-05-21 om att ett förslag till delegationsordning *"kommer efter sommaren"*.

²¹ Granskning av nämndens styrning, uppföljning och interna kontroll av verksamheten.

Brister kring delegation har även uppmärksammats i granskning av intern kontroll i byggprocessen, inom ramen för 2012 års revisionsplan. Granskningsresultatet finns dokumenterat i en revisionsrapport daterad i februari 2012, som överlämnats för besvarande till både kommunstyrelsen och tekniska nämnden. Förutom delegation och slutredovisning av investeringsprojekt uppges de synpunkter som lämnades i denna rapport i huvudsak beaktats.

Ansvarsutövande 2013

Utifrån nuvarande fragmentariska delegationsordning bedöms att tekniska nämnden saknar en av grundförutsättningarna för en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll inom granskat området. Att tekniska nämnden ännu inte åtgärdat denna brist, trots tidigare påpekanden från revisorerna, bedöms vara anmärkningsvärt.

Ansvarsutövande 2014

Tekniska nämnden fastställde en delegationsordning i maj 2014. Utifrån detta vill vi påtala vikten av att ändamålsenliga återrapporteringsrutiner tillskapas för fattade delegationsbeslut så att dessa framledes löpande återrapporteras till nämnden, t ex via rapporter ur äredehanteringssystemet Lex. Vi kan konstatera att ingen återrapportering av delegationsbeslut hittills skett till tekniska nämnden.

Noteringar

Tekniska nämnden fastställde en ny delegationsordning 2014-05-19, som därefter justerats av nämnden 2015-02-09. Detta på grund av organisatoriska förändringar i och med bildandet av en teknisk förvaltning fr o m 2015-01-01. Anmälan av delegationsbeslut, enligt den nya delegationsordningen, skedde första gången till tekniska nämnden 2015-08-24.

Bil 4: Korta investeringsprojekt inom fastighetsområdet 2013 - 2015

Nedanstående uppgifter är hämtade från tekniska nämndens årsredovisning 2013 och 2014 samt delårsrapport per augusti 2015.

Proj.nr	Projektbenämning	Årsbudget inkl ombudgetering (belopp i tkr)			Utfall ²² i tkr till och med projektets avslutande
		2 013	2014	2015	
3801	Fastighetsnät	2 000	2 000	2 651	—
3802	Tillgänglighet	4 734	2 500	2 000	—
3803	SBA-projekt åtgärder	2 031	2 000	3 000	—
3805	Förvärv av bostadsrätter	—	8 000	8 000	—
3808	Energisparåtgärder	10 034	8 000	8 000	—
3809	Belysning, häckar Hågelby	1 017	—	—	1 380
3812	Utbyte av larm	2 265	2 000	3 000	—
3819	Inköp av fastighetsdatabas	0	—	—	1 202
3821	Markinvesteringar	—	—	2 500	—
3822	Upprustning barn/ungdom	17 920	5 000	—	23 980
3833	Ventilationsombyggnader	4 558	4 000	4 000	—
3839	Övriga fastighetsinvesteringar	1 891	6 000	3 000	—
3840	Garantibesiktningar	0	0	0	—
3844	Köksombyggnader	20 000	20 000	22 000	—
3846	Div ombyggnader lokaler	5 000	—	—	12 534
3851	Alby skolutredning	0	0	—	139
3855	Röda huset Tumba/hälsan	0	0	—	11 740
	Total budget	71 450	59 500	58 151	—
	Antal projekt	15	13	11	—

Under perioden 2013-2015 har 6 projekt avslutats och tagits bort från investeringsredovisningen. Tre av dessa projekt är under beloppsgränsen för separat slutredovisning (ca 2,2 mnkr), vilket innebär att de slutredovisats inom ramen för tekniska nämndens årsredovisning. Tre av projektet skulle, enligt redovisningsreglementet, ha slutredovisats som ett separat ärende i tekniska nämnden (kursiverade projekt). Bara ett av dessa projekt ovan (3822 upprustning barn/ungdom) har slutredovisats, men endast delvis, inom ramen för slutredovisning av Nyängsgården (etapp 2). 8 187 tkr (se tabell sid 25) av totalt 23,980 tkr har slutredovisats, vilket innebär att investeringsutgifter på 15 793 tkr inte slutredovisats.

²² Data fr o m 2005.

Projekt 3846 Div ombyggnader lokaler

Investeringsutgifter på totalt 12,5 mnkr har bokförts på projektet under 2010 till 2013. Sammantaget har 12 olika objekt belastats med investeringsutgifter, med en spännvid mellan 0,1 och 3,7 mnkr, vilket indikerat att detta är ett s k ”slaskprojekt”. De fem beloppsmässigt största investeringsutgifterna avser objekten:

- Falkbergsskolan 3,7 mnkr
- Hågelby gård 2,0 mnkr
- Xenter 1,9 mnkr
- Salmerska huset 1,9 mnkr
- Kärsbyskolan 1,1 mnkr

Projekt 3855 Röda huset Tumba/hälsan

Nedan redovisas kommentarerna i tekniska nämndens årsredovisning 2012 till 2014.

Tekniska nämndens årsredovisning 2012

Ombyggnad av röda huset till att inrymma socialbidragsenhetens verksamhet. Byggnation avslutas efter årsskiftet. **Projektet kommer att slutredovisas under 2013.**

Tekniska nämndens årsredovisning 2013

Ombyggnad av röda huset till att inrymma socialbidragsenhetens verksamhet. Byggnation avslutades efter årsskiftet. **Projektet kommer att slutredovisas under 2014.** Budgetöverdraget befaras bli 2,5 mnkr. Ekonomisk överenskommelse har inte slutits med entreprenören.

Tekniska nämndens årsredovisning 2014

Ombyggnad av röda huset till att inrymma socialbidragsenhetens verksamhet är avslutad. Ekonomisk överenskommelse har slutits med entreprenören.

Byggnation avslutades efter årsskiftet. Ekonomisk överenskommelse har inte slutits med entreprenören och **projektet ska slutredovisas.**

Trots ovanstående kommentarer i årsredovisningen kan vi konstatera att projektet är borttaget från investeringsredovisningen i tekniska nämndens delårsrapporter för 2015, trots att projektet inte har varit föremål för någon separat slutredovisning. Slutredovisning av projektet kommer dock att ske på tekniska nämndens sammanträde 2015-09-11.

Utfallet för projektet är 11,7 mnkr, vilket i jämförelse med fastställd budget på 9,0 mnkr innebär ett budgetöverskridande på 2,7 mnkr (30 %). Inom ramen för projektet har kommunen och entreprenören tvistat om tillkommande kostnader på ca 3,0 mnkr, vilket i sig indikerar bristande projektstyrning. Förlikning har gjorts mellan parterna som uppgår till 1,2 mnkr.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att detta projekt, ur styrnings- och uppföljningssynpunkt, borde ha hanterats som ett långt och inte som ett kort projekt, dvs felklassificerat från början.

Bil 5: Långa investeringsprojekt inom fastighetsområdet 2013 - 2015

Nedanstående uppgifter är hämtade från tekniska nämndens årsredovisning 2013 och 2014 samt delårsrapport per augusti 2015.

Proj.nr	Projektbenämning	Totalbudget belopp i tkr			Utfall enl slutredov
		2013	2014	2015	
6165	Evakueringspaviljong Sörgården	—	—	5 000	—
6166	Förskola paviljonger Hall/Norsb	—	—	7 000	—
6167	Förskola paviljonger Riksten	—	—	3 500	—
6168	Förskolan Humlan	—	—	34 000	—
6169	Idavall	—	—	6 000	—
6170	Hågelby upprustning	—	—	22 500	—
6171	Allégården projektering	—	—	2 000	—
6172	Gruppboende Lugnet	—	—	20 000	—
6173	Gruppboende	—	—	20 000	—
6174	Tumba gymn lokalanpassning	—	2 000	2 000	—
6175	Stendalsvägen 61	—	2 400	2 400	—
6176	Förskola paviljonger Alby	—	3 500	3 500	—
6177	Förskolan Lysmasken	—	35 000	35 000	—
6178	Förskolan Granen	—	35 000	35 000	—
6179	Fittja sporthall	—	8 000	8 000	—
6180	Förskola paviljonger Tallidskolan	—	5 500	5 500	—
6181	Förskola paviljonger Brunnaskolan	—	1 800	1 800	—
6182	Tullinge idéhus	—	4 000	92 000	—
6183	Falkenbergsskolan	60 000	60 000	91 000	—
6184	Gruppboende Dynamiten	20 000	20 000	—	18 395
6185	Naturport Lida	5 000	5 000	—	4 827
6187	Tornet vård/omsorgsboende	140 000	133 500	133 500	—
6188	Tullingebergsskolan	15 000	—	—	18 409
6189	Cirkushallen Subtopia	2 000	2 000	—	5712
6190	Rikstenshallen	13 520	—	—	21 839
6194	Eklidsskolans sporthall	12 000	12 000	12 000	—
6198	Förskola Nyängsgården	38 000	38 000	—	—
6200	Förskola Riksten	52 000	52 000	55 000	—
6203	Förskola Vårsta	52 000	2 000	2 000	—
6206	Björkhaga skola	6 000	6 000	205 000	—
6207	Förskola paviljonger Brunna	2 100	2 100	2 100	—
6209	Äldreboende Norsborg	125 000	125 000	125 000	—
6210	Brantbrinks ishall	16 400	17 350	17 350	—
6213	Alby sporthall	4 650	4 650	4 650	—

Proj.nr	Projektbenämning	Totalbudget belopp i tkr			Utfall enl slutredov
		2013	2014	2015	
6214	Prästkragen	—	35000	35 000	—
6216	Sörgården	—	22000	62 000	—
6226	Storvretsskolan ombygg/upprustn	60 000	108 500	108 500	—
6229	Förskola Tumba-Vretarna	39 000	39 000	39 000	—
6247	Skola Riksten	156 480	256 480	256 480	—
6250	Lövkojan	20 000	20 000	20 000	—
6254	Förskolan Violen	30 000	30 000	30 000	—
6257	Tullinge gymn fasadrenovering	6 000	6 000	6 000	—
6259	Brandskydd Tumba äldreboende	30 000	30 000	30 000	—
6260	Boxningslokal Botkyrkahallen	6 000	6 000	6 000	—
6278	Hantverksgymn upprustning	31 400	31 400	31 400	—
6294	Kommunikationsprojekt Botkyrka	51 500	—	—	53 689
6296	Alby fritidsgård	29 600	29 600	29 600	—
6298	Förskola Albydalen/Tranan	70 000	70 000	92 000	—
	Totalt	1 093 650	1 260 780	1 698 780	
	Antal projekt	28	36	41	

Noteringar

Under perioden 2013 till 2015 har totalbudgeten för de långa projekten ökat, från 1 093 mnkr till 1 699 mnkr (55 %). Antalet långa projekt har även ökat under samma period, från 28 till 41 (46 %).

De historiskt höga investeringsnivåerna inom fastighetsområdet i ettårsplan 2015 och flerårsplan 2016 till 2019 aktualiserar även strategiska frågor kring personaldimensionering. Detta när det gäller mixen av egen anställd personal kontra inhyrd personal, när det gäller byggprojektledning.

Vår genomgång av investeringsredovisningen visar bland annat att en av förvaltningens projektledare i dagsläget ansvarar för 11 investeringsprojekt med en sammanlagd budget 2015 inkl ombudgeteringar på 721,5 mnkr.

Bil 6: Korta investeringsprojekt inom va-området 2013 - 2015

Nedanstående uppgifter är hämtade från tekniska nämndens årsredovisning 2013 och 2014 samt delårsrapport per augusti 2015.

Proj.nr	Projektbenämning	Årsbudget inkl ombudgetering (belopp i tkr)			Utfall på projekt t o m 2014
		2013	2014	2015	
3900	Slättmalm	—	—	5 000	—
3901	Skalskydd dricksvatten	7 948	7 492	6 268	1 732
3902	Vattenledning Tumba-Vårsta	0	0	16 000	0
3903	Vattenledning Uttran-Lindhov	20 000	20 000	19 150	850
3904	Va-utbyggnad Grödinge	—	15 000	37 658	7 342
3905	Skyttbrinks vattentorn	0	0	3 000	0
3906	Uppgradering av pumpstationer	3 560	4 265	2 447	13 152
3907	Dagv.hantering Norra Botkyrka	54 101	73 213	70 745	5 256
3908	Dagvattenhantering	2 084	0	0	0
3909	IT-säkerhet o processdatasyst.	1 117	0	0	3 377
3910	Skalskydd "säkerhet livsmedel"	2 330	1 000	0	4 982
3911	Huvudvattenledning Tumba	23 377	23 378	23 357	1 642
3912	Vattenreservoar	6 825	2 000	0	251
3913	Reservtrycktank	—	—	3 000	—
3914	Fjärrläsning vattenmätare	—	—	3 000	—
3921-3920	Mindre utbyggn. av va-anlägggn.	2 461	2 000	2 000	8 078
3931-3939	Mindre inv. i va-anläggningar	5 350	4 724	5 000	16 119
3940-3949	Förnyelse av va-ledningar	16 187	12 000	12 000	33 164
	Total budget	145 340	165 072	208 625	95 945

Noteringar

I tekniska nämndens delårsrapport per augusti 2015 anges årsbudget inkl ombudgeteringar till totalt 203 625 tkr, vilket är felaktigt. Det riktiga beloppet uppgår till 208 625 tkr.

Projektet 3902 vattenledning Tumba-Vårsta, hanteras som ett nytt projekt fr o m 2015 med samma projektnummer 3902 Malmsjövägen. Projektet har dock en ny budget för 2015 på 16 000 tkr. Med en sådan projekthantering finns en risk att investeringsutgifter kan blandas mellan två olika projekt.

Investeringsprojektet 3907 dagvattenhantering norra Botkyrka, med en budget inkl ombudgetering för 2015 på 70 745 tkr, är det tydligaste exempel på ett felklassificerat projekt. Detta skulle från början ha redovisats som ett långt projekt och inte som ett kort projekt.

I nedanstående tabell redovisas projektet 3907 och dess ekonomi under perioden 2011 till 2015.

Årtal	Budg inkl ombudg	Årsutfall	Totalt utfall	Ombudgetering
2011	5 170	21	852	5 149
2012	15 149	1 048	1 900	14 101
2013	54 101	888	2 788	53 213
2014	73 213	2 468	5 256	70 745
2015 ²³	70 745	812	6 068	—

I tekniska nämndens delårsrapport per augusti 2015 kommenteras att efter upphandling har tilldelningsbeslut lämnats till entreprenör Green AB. Upphandlingen har dock överklagats till förvaltningsrätten av NCC som inte vann upphandlingen.

²³ Enligt prognos på helårsutfall som lämnats i delårsrapport per augusti 2015.

Bil 7: Ansvarsutövande kring slutredovisning av investeringsprojekt

Kommunens förtroendevalda revisorer sammanträffar årligen under mars månad med respektive nämnds presidium och förvaltningsledning, för att diskutera nämndens ansvarsutövande. En närmare beskrivning kring formerna för detta och hur resultatet dokumenteras och kommuniceras återfinns i bilaga 2.

Nedan återges vissa av de synpunkter som redovisats i PM till tekniska nämnden avseende deras ansvarsutövande, under perioden 2009 till 2014, när det gäller slutredovisning av investeringsprojekt.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2009

Slutredovisning av investeringsprojekt har haft stora tidsmässiga eftersläpningar. På tekniska nämndens sammanträde 2009-11-17 slutredovisades dock 25 projekt. Förvaltning arbetar på att komma i fas med slutredovisningarna under 2010. I detta sammanhang vill vi påtala vikten av att tillskapa förvaltningsgemensamma rutiner för slutredovisning, oavsett om det är investeringar inom fastighet, VA eller andra områden inom förvaltningen.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2010

Utifrån under året genomförd granskning kan vi konstatera att slutredovisning av investeringsprojekt inte i alla delar sker på ett ändamålsenligt sätt utifrån gällande regelverk och utarbetat blankettmaterial. Granskningen visar bland annat på att det finns innehållsmässiga brister i stor del av de genomgångna slutredovisningarna samt att det även finns motstridiga uppgifter kring slutredovisning i olika styrdokument, dvs lokalanskaffningsprocessen och redovisningsreglementet. Utifrån granskningsresultatet har vi bl a lämnat rekommendationer kring att tillskapa förvaltningsgemensamma rutiner för slutredovisning, oavsett om det är investeringar inom fastighet, va eller andra områden inom förvaltningen.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2011

Under 2010 genomfördes en granskning där vi konstaterade att slutredovisning av investeringsprojekt inte i alla delar sker på ett ändamålsenligt sätt utifrån gällande regelverk och utarbetat blankettmaterial. Granskningen visade bland annat på att det finns innehållsmässiga brister i stor del av de genomgångna slutredovisningarna samt att det även finns motstridiga uppgifter kring slutredovisning i olika styrdokument, dvs lokalanskaffningsprocessen och redovisningsreglementet. Utifrån granskningsresultatet har vi bl a lämnat rekommendationer kring att tillskapa förvaltningsgemensamma rutiner för slutredovisning, oavsett om det är investeringar inom fastighet, va eller andra områden inom förvaltningen.

Vi kan konstatera att slutredovisningarna har utvecklats, även om det finns en del kvar att göra innan de blir en del i en *"lärande process"*. När det gäller harmonisering mellan olika styrdokument och förvaltningsgemensamma rutiner har detta ännu inte åtgärdats. Detta beror i huvudsak på att ett förslag till ny lokalförsörjningsprocess har utarbetats under 2010, men ännu inte politiskt fastställts. Vi anser att det är viktigt att få *"målgång"* i denna fråga och ansvaret för detta ligger på kommunledningsnivå.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2012

Vi kunde konstatera att slutredovisningarna hade utvecklats under 2011, även om det fanns en del kvar att göra innan de blir en del i en *"lärande process"*. När det gäller harmonisering mellan olika styrdokument och förvaltningsgemensamma rutiner hade detta ännu inte åtgärdats, vilket i huvudsak beror på att förslag till ny lokalförsörjningsprocess har utarbetats under 2010, men ännu inte politiskt fastställts. Vi anser att det är viktigt att få *"målgång"* i denna fråga och ansvaret för detta ligger på kommunledningsnivå. Detta påtalades även inom ramen för 2011 års ansvarsutövande.

Under 2012 har tekniska nämnden endast behandlat en slutredovisning inom fastighetsområdet. Vi kan vidare konstatera att inga förvaltningsgemensamma rutiner ännu inte utarbetats för slutredovisning, oavsett om det är investeringar inom fastighet, va eller andra områden inom förvaltningen. Detta är en brist som påtalats flera gånger tidigare, varför det är viktigt att detta åtgärdas under 2013.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2013

Slutredovisningar av investeringsprojekt sker inte i enlighet med de krav som ställs i redovisningsreglementet. Att tekniska nämnden ännu inte åtgärdat denna brist, trots tidigare påpekanden från revisorerna, bedöms vara anmärkningsvärt.

Tekniska nämndens ansvarsutövande 2014

En uppföljande granskning av investeringsprojekt gjordes under 2014 och vår sammanfattande bedömning är att tekniska nämndens styrning, ledning och uppföljning har utvecklats sedan förra granskningen, men bedöms ännu inte i alla delar vara tillräcklig. Detta eftersom ändamålsenliga rutiner för slutredovisning av investeringsprojekt inom tekniska nämndens samlade ansvarsområde fortfarande saknas. Vidare är arbetet med processbeskrivning av kalkylering och uppföljning av investeringsprojekt ännu inte slutfört.

Vi bedömer att genomförandet av handlingsplanen hittills följts upp på ett tillfredsställande sätt samt att samtliga punkter som gäller tekniska nämndens ansvarsområde anses vara helt eller delvis genomförda, förutom två punkter. De kvarvarande punkterna kring slutredovisning och processbeskrivning är dock viktiga utifrån styrnings- och uppföljningssynpunkt, varför vi förutsätter att även dessa blir genomförda.

Bil 8: Slutredovisning av Nyängsgården

Nedan redovisas den etappvisa slutredovisning av projektet, exkl tjänsteutlåtanden, som tekniska nämnden behandlade 2015-03-16.

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN Slutredovisning		2015-02-20			
Lokalförsörjning och fastighet		Projekt: Nyängsgården etapp 1			
Grunduppgifter					
Nybyggnad av förskola med 2 avdelningar, storkök och matsal, administrativa lokaler, kapprum och toaletter, städtrum och förråd samt undercentral med fläktrum för etapp 1 och 2					
Entreprenaden upphandlades:	2011-09-26	Slutbesiktning genomfördes:	2013-02-19		
Inflyttning skedde:	2012-09-15				
Kostnadsredovisning					
	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Totalbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering		0	0	14 025	14 025
Mark- och exploatering		0	0	6 652 430	-6 652 430
Entreprenad		0	33 000 000	30 263 210	2 736 790
Entreprenadindex		0	5 000 000	0	5 000 000
Inredning		0	0	0	0
Konstnärlig utsmyckning		0	0	312 344	-312 344
Intern ränta under byggtid		0	0	913 578	-913 578
Övriga Byggherreomkostn.		0	0	2 613 350	-2 613 350
Summa produktionskostnad	0	0	38 000 000	40 768 937	-2 768 937
Avsättning Garantibesiktning	0	0	0	0	0
Totalsumma	0	0	38 000 000	40 768 937	-2 768 937
Kommentar budgetutfall					
Budget saknas, endast bedömning 33 mkr + 5 mkr för förbindelsegång					
Avvikelser från budget avseende entreprenadkostnader hänförsig till följande poster:					
Nedlagd kostnad för projektering etapp 2 = 2 754 862					
Nedlagd kostnad för proj och bygglösning etapp 2 = 1 107 813					
Nedlagda entreprenadkostnader för etapp 2 = 518 819					
Etapp 2 har tillfälligt stoppats men återupptagits med en ny budget om 9,213 mkr					
Kostnaden är 33 682:- kr/m ² .					
Jämförelseobjekt Vretagårds förskola: 40 752:- kr/m ² .					
Utvärdering av bygg- och projekteringsprocessen					
Förstudie:	Bristfällig förstudie, kalkyl endast baserad på uppskattad m ² -pris				
Projektering:	Projektering genomfördes med konsulter upphandlade via Opic Verksamheten och fackliga representanter deltog aktivt i projektet				
Upphandling:	Entreprenaden upphandlades via Opic				
Genomförande:	Entreprenaden genomfördes som generalentreprenad Problem med bygglov, upphandlingsbrister som förorsakade oförutsedda merkostnader, projekteringsbrister som medförde tillkommande kostnader				
Överlämnande:	Det nybyggda huset överlämnades till verksamheten i september 2012				
Arkivering:	DU-pärmar och relationshandlingar har överlämnats till förvaltaren				

TEKNISKA FÖRVALTNINGEN Slutredovisning		2015-03-03		
Lokalförsörjning och fastighet		Projekt: Nyängsgården etapp 2		
Grunduppgifter				
Ombyggnad, sanering och renovering av 6 avdelningar samt tillbyggnad med förbindelsegång mellan avdelningarna på de tre övre avdelningar (hus D, E och F) Nyinstallation av ventilation, el, och rör, återställande av varmgrund, byte av fasadmaterial, ombyggnad av takfot, byte av fönster, iordningställande av 4 st gårdar				
Entreprenaden upphandlades: 2011-09-26 Slutbesiktning genomfördes: i etapper				
Inflyttning skedde i etapper, 2013: hus F V24, hus E V33, Hus A V38, 2014 hus B V3, hus C V7, hus D V11				
Kostnadsredovisning				
	Ursprunglig budget	Tilläggsbudget	Utfall	Avvikelse
Förstudie/projektering	0	0	398 630	-398 630
Markarbeten	0	0	1 354 634	-1 354 634
Entreprenad	5 000 000	0	18 019 061	-13 019 061
Entreprenadindex		0	0	0
Inredning		0	0	0
Konstnärlig utsmyckning		0		
Intern ränta under byggtid		0	0	0
Övriga Byggherreomkostn.		0	266 090	-266 090
Summa produktionskostnad	5 000 000	0	20 038 415	-15 038 415
Avsättning Garantibesiktning	0	0	0	0
Totalsumma	5 000 000	0	20 038 415	-15 038 415
Kommentar budgetutfall				-15 038 415
En tidig kalkyl, som upprättades av HIFAB, slutade på 16,591 mkr. I denna kalkyl ingick inte utvändiga markarbeten för 4 st gårdar, byte av fasadbeklädnad samt ombyggnad av takfot Många åtgärder enl ovanstående kostnadsredovisning kan hänskjutas till eftersatt underhåll				
BTA för etapp 2 är 1125 m2 vilket innebär en m2 kostnad på 17 812:- kr. Som jämförelse kan förskolan Violen nämnas där kostnaden blev 28.333:- kr/m2				
Utvärdering av bygg- och projekteringsprocessen				
Förstudie:	Projekteringen av etapp 2 finns redovisad under etapp 1 Projekteringen kan anses förgäves då en försiktig kostnadsuppskattning med råge översteg realistiska kostnader			
Projektering:	Projektering genomfördes med ramavtalskonsulter Verksamheten och fackliga representanter deltog aktiv i projektet			
Upphandling:	Entreprenaden upphandlades stegvis per huskropp med ramavtalsentreprenörer			
Genomförande:	Entreprenaden genomfördes som delad totalentreprenad Färdigställandetider enligt överenskommelse med verksamheten			
Överlämnande:	Det nybyggda huset överlämnades till verksamheten i etapper enligt ovan			

Bil 9: Nyängsgården – budget/prognoser kontra utfall samt kommentarer

Budget, prognoser och utfall

Nedan redovisas en sammanställning av tekniska nämndens årsredovisningar 2010 – 2014 för projekt 6198 Nyängsgården. Detta med avseende på budget, utfall och prognos.

År/belopp i tkr	Budget	Årsutfall	Totalt	Tot prognos	Prog avvik
2010	—	142	142	—	—
2011	33 000	6 972	7 114	32 794	25 886
2012	38 000	32 471	39 585	38 000	-1 585
2013	38 000	10 745	50 330	50 342	-12 330
2014	38 000	341	50 671	50 682	-12 671

Trots ett totalt utfall för 2012 39,6 mnkr, lämnades en totalprognos i tekniska nämndens årsredovisning 2012 38,0 mnkr, dvs inom budget.

I bilaga 4 redovisas för korta investeringsprojekt, bland annat projekt 3822 (upprustning förskolor och skolor barn/ungdom) och ett antal andra projekt som belastats med investeringsutgifter för Nyängsgården.

Vi kan konstatera att redan 2012 var totalbudgeten förbrukad för projektet Nyängsgården. I stället för att lyfta upp projektet till tekniska nämnden för beslut att begära tilläggsanslag från kommunfullmäktige, stoppades projektet och omfördelningar av medel skedde för att tillskapa en budget för att finansiera etapp 2 enligt nedanstående sammanställning²⁴.

Omfördelningar	Belopp i tkr
Ventilationsförbättringar	559
Tillgänglighetsåtgärder	734
Energisparåtgärder	500
Planerat underhåll (driftmedel)	1 420
Investeringsmedel	6 000
Totalt	9 213

Utöver detta skedde en ombudgetering av 5,0 mnkr på projekt 3822 (upprustning förskolor och skolor barn/ungdom) för att täcka investeringsutgifter för Nyängsgården. Detta gav en inofficiell budget på 14,2 mnkr för etapp 2, vilket ska

²⁴ Detta framgår av projektledarens sammanställning av ekonomiska rapporter från styrgruppsmöten och projektrapporter som lämnats under perioden april 2013 till feb 2014.

jämföras med en tidig översiktlig kalkyl från HIFAB på 16,5 mnkr. I denna kalkyl ingick dock inte utvändiga markarbeten för fyra gårdar, byte av fasadbeklädnad och ombyggnad av takfot.

Några investeringsutgifter i projektet har inte flyttas över till periodiskt underhåll på driftbudgeten. Detta eftersom sådant budgetutrymme saknades hos aktuell förvaltare, när omfördelning skulle ske.

På styrgruppsmöte 2014-02-09 lämnas en ekonomisk slutprognos för etapp 2 på 14,5 mnkr och det faktiska utfallet enligt slutredovisningen 2015-03-16 blev 15,0 mnkr.

Efter projektets färdigställande har det uppstått diskussioner kring den nya internhyran för Nyängsgården. Utbildningsförvaltningen har inte velat betala internhyran fullt ut, eftersom de inte anser sig inte i alla delar varit informerad projektets totala investeringsutgifter samt att delar av den nya internhyran beror på eftersatt underhåll. Denna del anser sig förvaltningen redan över tid ha betalt, inom ramen för objektets tidigare internhyra.

Kommentarer

Nedan redovisas kommentarer i tekniska nämndens årsredovisningar kring projekt 6198 Nyängsgården under perioden 2011 – 2014. För 2013 och 2014 ingår även kommentarerna till projektet 3822 (upprustning förskolor och skolor inom barn/ungdom).

Tekniska nämndens årsredovisning 2011

Projekteringen är gjord och arbetet påbörjat under 2011.

Tekniska nämndens årsredovisning 2012

Projekteringen är gjord och arbetet påbörjat under 2011. Under augusti 2012 färdigställdes nybyggnationen, innehållande bl a ett nytt tillagningskök, personalavdelning och ny förskoleavdelning. Under hösten 2012 påbörjades upprustning av den gamla förskolan och före detta köket görs om till förskoleavdelning. Den gamla förskolan var i mycket sämre skick än förväntat varför en omfattande sanering har påbörjats. Projektet kommer att bli dyrare. Kostnadsberäkning pågår.

Tekniska nämndens årsredovisning 2013

Etapp 1 nybyggnation slutredovisas i första nämnden 2014. Överdraget i etapp 1 beror på förberedande åtgärder för etapp 2 såsom fläktrum, undercentral, el-central, administration ingår. Etapp 2 består av upprustning av 6 förskoleavdelningar och förbindelsegång mellan förskolans olika delar. Hittills har tre avdelningar samt förbindelsegången färdigställts. Projekteringen av etapp 2 gjordes i samband med projekteringen av etapp 1. Under hösten 2012 påbörjades upprust-

ning av den gamla förskolan och före detta köket görs om till en förskoleavdelning. Den gamla förskolan var i mycket sämre skick än förväntat varför en omfattande sanering har påbörjats. Upprustningen kommer att vara klar i mars 2014. Upprustningen av den äldre delen av förskolan finansieras av medel avsatta för upprustning av skolor och förskolor. Prognos för etapp 2 är 14,5 mnkr.

Utifrån inventeringen av lokaler för förskole- och skolverksamhet har samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med barn- och ungdomsförvaltningen tagit fram ett gemensamt åtgärdsprogram avseende upprustning och underhåll. Syftet är att så långt möjligt samordna arbetena med andra fastighetsinsatser. Under 2013 har anpassningar på Kärsbyskolan och Broängsskolan genomförts. Nyängsgårdens ombyggnation kommer att slutföras under 2014 och kostnaderna kommer att belasta detta projekt. Ombudgetering äskas med 5 mnkr för att kunna slutföra Nyängsgårdens ombyggnad.

Tekniska nämndens årsredovisning 2014

Överdraget i etapp 1 beror på förberedande åtgärder för etapp 2 såsom fläktrum, undercentral, el-central, administration ingår. Etapp 2 består av upprustning av 6 förskoleavdelningar och förbindelsegång mellan förskolans olika delar. Hittills har tre avdelningar samt förbindelsegången färdigställts. Projekteringen av etapp 2 gjordes i samband med projekteringen av etapp 1. Under hösten 2012 påbörjades upprustning av den gamla förskolan och före detta köket görs om till en förskoleavdelning. Den gamla förskolan var i mycket sämre skick än förväntat varför en omfattande sanering har påbörjats. Upprustningen kommer att vara klar i mars 2014. Upprustningen av den äldre delen av förskolan finansieras av medel avsatta för upprustning av skolor och förskolor. Prognos för etapp 2 är 14,5 mnkr.

Ombudgetering av avsatta medel har gjorts till 2014 och avser att användas till Nyängsgårdens upprustning.

Bil 10: Praktisk hantering av olika typer av investeringsprojekt

Typ av projekt	Avskrivning sker vid färdigställande	Avskrivning sker direkt	Internränta påförs	Slutredovisning sker	Tidrapportering sker	Korta proj 3xxx	Långa proj 6xxx
VA dagvatten norra Botkyrka ²⁵	x			x	Delvis		x
VA övriga projekt		x			Delvis	x	
Gata/park		x				x	
Lokalförsörjning/fastighet	x		x	x	x	x	x
Exploatering	x			x	x		x

²⁵ Omklassificering av investeringsprojektet till ett långt projekt sker fr o m 2016. Från att projektet startade 2011 har projektet hanterats som ett kort projekt, med årliga ombudgeteringar av budgetöverskott samt nya tillförda budgetmedel.